...ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

Бурят-Монголой ҮНЭН

...(б)-гэй ОБЛАСТНОЙ БА ГОРОДСКОЙ КОМИТЕДҮҮДЭЙ, БУРЯТ-МОНГОЛОЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ОРГАН.

№ 185 (6114)
СЕНТЯБРИИН 13
СРЕДА
1950 он

Сэн 20 мүнгэн.

МҮНӨӨДЭРЭЙ НОМЕРТО:

Ажалшадта кино харуулгые һайжаруулха

...ино болбол бүхы искусство-...һаа эгээл шухала ба эгээл ...ной искусство мүн. «Советскэ ...гай гарта кино болбол айхаб-... эхэ, сэгнэгдэшэгүй хүсэн мүн. ...ниитэдэ духовно нүлөө үзүүл-...онсо ехэ арга боломжонуудтай ...һан туладаа, кино болбол ...лшадые социализмын үзэлөөр ...үүжүүлхэдэ, социализмын тү-... тэмсэлдэ олониитые эмхид-...дэ, тэдэнэй культурые ба по-...ическэ дайшалхы шадабариие ...элүүлхэдэ хүдэлмэришэн анги-... ба тэрэнэй партида туһал-... гэжэ нүхэр Сталин хэлэнэ.

...анай орон дотор коммунисти-...э общество байгуулжа байһан ... ажалшадые коммунисти-...эээр хүмүүжүүлхэ хэрэгтэ ки-...ой үүргэнь тон ехэ гээшэ. Со-...скэ фильмнүүд хадаа арад ...о Ленин—Сталинай агууехэ ...нүүдые ойлгуулдаг, советскэ ...дай баатар ажалые ба эб най-...далай түлөө тэрэнэй тэмсэлые ...уулдаг, коммунизм байгуулаг-... хүнүүдэй һайн һайхан шэнжэ ...айе харуулдаг байна.

...ольшевистскэ партиин, совет-... правительствын ба агууехэ ...линай саг үргэлжын анхаралай ...ар манай ороной киноискус-... болбол үндэр идейнэ ба ...һайханайнгаа талаар хурса ...льмнүүдые зохёогоо. Советскэ ...үүд болбол «Залуу гварди», ...алинградска байлдаан», «Бер-...эй уналга», «Хүдөөгэй багша ...эр», «Ородой асуудал» болон ...ад олон фильмнүүдые тон ехэ ...ирхолтойгоор хаража, үндэр ...элтэ үгэһэн байна.

...атар ажал хэжэ байһан со-...скэ хүнүүд манай кинематогра-...н зохёоһон шэнэ фильм бүхэ-... хараха хүсэлэнтэй гээшэ. ...и ба правительство болбол ...лшадай энэ духовно эрилтые ...аха хэрэгтэ саг үргэлжэ анха-... оролдолгоёо хандуулна. Энээ-... ашаар городуудта ба хүдөө ...агуудта кинотеатрнууд олоор ...ргдана, нүүдэл ба стационар-... киноустановконуудай тоо хо-...оо олошорно. Заводууд ба ...брикануудай, МТС-үүд ба кол-...зуудай клубуудта стационарна ...иноустановконууд хүдэлмэрилдэг ...оо. Манай Бурят-Монголдо ...өө 130 киноустановконууд хү-...лмэрилнэ. Хэдэн олон нүүдэл ...становконууд хүдөөгэй ажал-...дта кинофильмнүүдые харуул-...

Киносетиин хүдэлмэрилэгшэдэй ...үн уялга хадаа шадаал һаа ...он ажалшадта, шадаал һаа ...йнаар кино харуулха хэрэг ...н. Өөһэдынгөө зорилгые ойлго-..., ажалшадай духовно эрилтые ...нгаха хүндэтэ ажалдаа харюу-...лгатайгаар хандадаг киногой ...дэлмэрилэгшэд һайн хүдэлмэ-... жэшээ харуулна.

...һүүлэй үедэ зарим аймагуудта ... зондо кино харуулга нилээд ...йжараа. Кабанскын аймагай ...нофикациин таһагай киномеха-...уд түрүүшынхидээ орходоо ...ам олон ажалшадта кино харуул-...аг болоо. Тарбагатайн, Түнхэнэй ...йкало-Кударын аймагуудай кол-...зуудта һүүлшын һарада колхоз ...ондэ 3—4 дахин кинокартина ...игдаһан байна. Зарим айма-...удта киногой сеансын эхилхэһээ урид элдэб темэнүүдээр колхозни-гуудтай хөөрэлдөө хэгдэдэг, сеансын һүүлээр фильмын удхые зүбшэн хэлсэлгэ эмхидхэгдэдэг байна. Энэнь ехэ һайшаалтай.

Зүгөөр, хэдэн аймагуудай кинофикациин таһагуудай хүдэлмэридэ нилээд олон дутагдалнууд бии байна. Зарим колхозуудаар кинофильмнүүдэй хэдэн һараар бүри харуулагдадаггүй тухай бэшэгүүд манай редакцида ерэдэг. Закаменай аймагай Сагаан Мориной сомоной ажалшадта энэ жэлдэ оройдоо ганса фильм харуулагдаа гэжэ манай селькор бэшэнэ. Колхознигуудай хүдэлмэрилжэ байһан газартань—бригадануулта, полевой стануудта, малай гүүртэнүүд дээгүүр кинокартинанууд тон үсөөн харуулагдана. Энэ юун дээрэһээ болоноб гэхэдэ, кинофикациин аймагай таһагай начальнигууд нүүдэл установконуудай маршрудые зохёолгодо тон харюусалгагүйгөөр, һалаһаар хандадаг байна. Кино харуулха түсэбые тэдэнэй буруугаар зохёоһоной эсэстэ зарим колхозуудай гэшүүд удаан саг соо кино харадаггүй, зарим нютагуудта нэгэ картина хэдэ дахин харуулагдадаг байха юм. Тэрээнһээ гадна, кинофикациин аймагай таһагуудай начальнигууд кадрнуудые зүбөөр шэлэжэ абаха хэрэгтэ хүсэд анхаралаа табидаггүй, киномеханигуудайнгаа хүдэлмэрие һулаар хинадаг, маршрудые наринаар сахиха ябадалые хангадаггүй байна. Энээнэйнь эсэстэ кинофильмые муугаар табиха, маршрут эбдэхэ ушарнууд олон гарадаг.

БМАССР-эй Министрнүүдэй Соведэй дэргэдэхи кинофикациин Управлени кинофикациин аймагай таһагуудые үшөө һулаар хүтэлбэрилнэ, тэдэндэ бодото туһаламжа багаар үзүүлнэ. Управлениин хүдэлмэрилэгшэд аймагуудаар үсөөн ябадаг, аймагай таһагай хүдэлмэрие гүнзэгыгөөр шэнжэлдэггүй, түрүү киномеханигуудай хүдэлмэриин дүй дүршэлые ссгсолдоггүй ба бусад хүдэлмэрилэгшэдэйнгөө дунда дэлгэрүүлдэггүй байна. Ажалшадта шэнэ фильмнүүдые түргэнөөр хүргэхын хойноһоо Управлениин хүдэлмэрилэгшэдэй анхаралаа хүсэд табидаггүй дээрэһээнь хүдөө нютагуудта шэнэ картинанууд хожомдожо ошодог, киножурналнууд үсөөн эльгээгдэдэг, үнгэтэ картинанууд тэндэ хүрэдэггүй шахуу юм.

Киногой хүдэлмэрилэгшэдэй зорилго хадаа хүн зондо кино харуулгые улам һайжаруулха ябадал болоно. Киномеханигууд болбол малажалай фермэнүүд, полевой стануудд дээгүүр ябажа, колхознигуудта шэнэ шэнэ картинануудые һайнаар харуулха ёһотой. Тиигэжэ ажалай шэнэ габьяада манай ажалшадые зоригжуулха, тэдэнэй духовно эрилтые хангаха ба политическэ эрдэмые дээшэлүүлхэ хэрэгтэй.

XVI областной партийна конференци болбол ажалшадта кино харуулгые һайжаруулха зорилго республикын партийна организациин үмэнэ табиһан байна. Аймагуудай партийна организацинууд болбол ажалшадые коммунистическээр хүмүүжүүлгын энэ хүсэтэ зэбсэгые зүбөөр ба хүсэдөөр хэрэглэхэ ябадалые хангаха уялгатай.

СССР-эй Министрнүүдэй Соведтэ

Туркменскэ Главна Аму-Дарья—Красноводск канал бариха тухай, Баруун Туркменийн Каспишадарай тэгшэ газарай урда районуудай, Аму-Дарьягай адагаархи ба Кара-Кумай хооһон талын баруун хубиин газарнуудые уһалха ба уһажуулха тухай

Промышленна предприятинуудые уһаар хангахын, гол түлэб хлопководство хүгжөөхын тула шэнэ газарнуудые уһалхын, Баруун Туркмениин Каспишадарай тэгшэ газарай урда районуудта, Аму-Дарья мүрэнэй адагаархи газарта ба Кара-Кумай хооһон талын баруун хубида бэлшээрие уһажуулхын ба саашадаа малажалда тэжээлэй база хүгжөөхын, эдэ районуудай промышленностьда ба хүдөө ажахыда хэрэглэгдэхэ электроэнерги абахын зорилгоор ССР Союзай Министрнүүдэй Совет иигэжэ **тогтоогоо:**

1. Аму-Дарья мүрэн дээрэхи Тахиа-Ташаһаа эхилэн, Сарыкамышска котловиные тойрон, Баруун Туркмениин Каспишадарай тэгшэ газартахи уһагүй районууд худар ошоһон Узбойн эртэ урдын һабаар Кара-Кумай хооһон талые саашаа дамжан ошохо трассаар, мянга нэгэ зуун километр утатай Туркменскэ Главна Аму-Дарья—Красноводск канал бариха.

Туркменскэ Главна канал барилгые иигэжэ гүйсэдхэхэ:

а) Аму-Дарья мүрэн дээрэ, Тахиа-Ташагай дэргэдэ плотинатайгаар ба Туркменскэ Главна канал дээрэ ехэ водохранилищинуудтай хоёр плотинануудтайгаар;

б) хамта дээрээ зуун мянган киловатт тогтомол хүсэтэй гурбан гидроэлектростанцинуудтайгаар: тэдэнэй нэгыень Тахиа-Ташска плотина дээрэ ба нүгөө хоёрыень Туркменскэ Главна канал дээрэхи плотинын дэргэдэ барихаар;

в) Баруун Туркмениин Каспишадарай тэгшэ газарай урда районуудтахи ба Аму-Дарья мүрэнэй адагаархи газарнуудые уһалхын тулада Туркменскэ Главна каналһаа ба Тахиа-Ташска плотинаһаа һалаатан ошоһон мянга нэгэ зуун километр утатай уһалууриин ба уһажуулгын томо һалаа каналнуудтайгаар.

г) промышленна предприятинууд болон хүн зоной ажаһуудаг пунктнуудые уһаар хангахын тулада Туркменскэ Главна каналһаа һалаатан ошоһон мянган километр утатай томо трубопроводуудтайгаар.

Аму-Дарья мүрэнһөө Туркменскэ Главна канал худар оруулагдаха уһанай хэмжээе секунда соо 350—400 кубометрээр тодорхойлхо, тиихэдээ Каспиин далай руу уһа табингүй, секунда соо 600 кубометр хүрэтэр саашадань ехэдхэгдэхэ арга боломжотой байхаар хараалха.

2. Туркменскэ Главна каналые ба Тахиа-Ташска плотиные ашаглалгын база дээрэ иимэ зүйлнүүдые бэелүүлхэ:

а) гол түлэб хлопководство хүгжөөхын зорилгоор нэгэ миллион гурбан зуун мянган гектар шэнэ газарнуудые, тэрэ тоодо: Баруун Туркмениин Каспишадарай тэгшэ газарай урда районуудта— табан зуун мянган гектар, Аму-Дарья мүрэнэй адагаархи райондо—гурбан зуун мянган гектар, Кара-Калпакска автономно республикада ба Туркменскэ союзна республикын хойто районуудта—табан зуун мянган гектар уһалха ба хүдөө ажахыда ашаглаха;

б) Туркменскэ Главна каналай харьяата зоно соо байгаа Кара-Кумай хооһон талада долоон миллион гектар хүрэтэр бэлшээри уһажуулха;

в) Баруун Туркменидэхи промышленна предприятинуудые, түмэр замай транспортые эдеэ умданай ба техническэ уһаар дүүрэн хангаха, мүн хүн зоной ажаһуудаг пунктнуудые уһаар ба ногооруулгаар хангаха;

г) Туркменскэ Главна каналые, уһалалгын ба уһажуулгын томо һалаа каналнуудые зубшуулан, уһалууриин шэнэ газарнуудай хилэнүүдые зубшуулан, промышленна предприятинууд болон хүн зоной ажаһуудаг пунктнуудые тойруулан табан зуун мянга шахуу гектар талмай дээрэ хамгаалгын ой модо тариха ба элһэ нигтаруулха.

3. Туркменскэ Главна каналые бариха бэлэдхэлэй хүдэлмэринүүдтэ 1951 ондо эхилжэ ороод, Аму-Дарья мүрэн дээрэ, Тахиа-Ташагай дэргэдэ гидроэлектростанцитай плотинын ба Туркменскэ Главна каналые бүхы түхеэрэлгэнүүдтэйнь, уһалууриин ба уһажуулгын каналнуудтайнь барилгые 1957 ондо дүүргэхэ.

4. Туркменскэ Главна каналые, Аму-Дарья мүрэн дээрэ, Тахиа-Ташагай дэргэдэ гидроэлектростанцитай плотиные, Туркменскэ Главна канал дээрэ плотинануудые, гидроэлектростанцинуудые, уһалалгын ба уһажуулгын томо һалаа каналнуудай ба бүлэлгын станцинуудай головной түхеэрэлгэнүүдые, мүн Баруун Туркмениин Каспишадарай тэгшэ газарай уһалагдадаг массивай хилэнүүд хүрэтэр ошоһон уһалалгын томо һалаа каналые барилгатай холбоотой проектно-бэдэрэлгын ба шэнжэлэлгын бүхы хүдэлмэринүүдэй дүүргэлтые Гидропроектдэ (нүхэр С. Я. Жугта) даалгаха.

5. Туркменскэ Главна каналай, тэрээн дээрэхи түхеэрэлгэнүүдэй, Аму-Дарья мүрэн дээрэ, Тахиа-Ташагай дэргэдэ гидроэлектростанцитай плотинын, Туркменскэ Главна канал дээрэ плотинануудай, гидроэлектростанцинуудай ба бусад түхеэрэлгэнүүдэй, уһалалгын ба уһажуулгын томо каналнуудай головной түхеэрэлгэнүүдэй, мүн Баруун Туркмениин Каспишадарай тэгшэ газарай уһалагдадаг массивай хилэнүүд хүрэтэр ошоһон уһалалгын томо һалаа каналай барилгые гүйсэдхэхынь тулада «Средазгидрострой» гэжэ барилгын организаци байгуулха.

Барилгын начальнигаар нүхэр С. К. Калижнюгые ба барилгын главна инженерээр нүхэр В. С. Эристовые томилхо.

6. СССР-эй хлопководствын Министерстводэ, СССР-эй хүдөө ажахын Министерстводэ ба СССР-эй совхозуудай Министерстводэ даалгаха гэбэл:

а) уһалагдаха массивуудай хилэнүүд дотор уһалалгын ба уһажуулгын томо һалаа каналнуудые бариха бэдэрэлгэ хэхыень, проект зохёохыень ба барилга гүйсэдхэхыень ба Баруун Туркмениин Каспишадарай тэгшэ газарай урда районуудтахи ба Аму-Дарья мүрэнэй адагаархи шэнэ газарнуудые уһалха хүдэлмэринүүдые дүүргэхыень;

б) Туркменскэ Главна каналай харьяата зоно соо байгаа Кара-Кумай хооһон талада бэлшээринүүдые уһажуулха талаар ба Туркменскэ Главна канал зубшуулан шэнэ газарнуудые уһалха проектно-бэдэрэлгын ба барилгын хүдэлмэринүүдые дүүргэхыень;

в) шэнээр уһалагдаха газарнуудые ашаглаха тухай, тэндэ гол түлэб хлопчатник тариха тухай ба уһажуулагдаһан ба уһалагдадаг болоһон районуудта малажалые үргэн хэмжээгээр хүгжөөхэ тухай хэмжээ-ябуулгануудые 1951 оной октябриин 1 хүрэтэр зохёохыень.

7. Ойро шадарайнь промышленна предприятинууд болон хүн зоной ажаһуудаг пунктнуудые уһаар хангахын тулада, мүн промышленна предприятинуудай болон хүн зоной ажаһуудаг пунктнуудай районуудта ажахы эрхилжэ ба ой модо тарижа боломоор газарнуудые Туркменскэ Главна каналһаа уһа татан уһалхын тулада томо трубопроводуудые, уһажуулгын каналнуудые ба бүлэлгын станцинуудтай водопроводуудые бариха бэдэрэлгэ хэхыень, проект зохёохыень ба барилга гүйсэдхэхыень промышленна тус тус министерствонүүдтэ даалгаха.

8. Туркменскэ Главна каналые ба уһалалгын болон уһажуулгын томо һалаа каналнуудые зубшуулан модо тариха ба элһэ нигтаруулха бэдэрэлгэ хэхыень, проект зохёохыень ба хүдэлмэринүүдые дүүргэхыень СССР-эй ой модоной ажахын Министерстводэ даалгаха.

9. Туркменскэ Главна каналай уһые суднаар ябалгада зорюулан ашаглаха хэмжээ-ябуулгануудые зохёохыень гол мүрэнэй флодой Министерствые уялгалха.

Республикын аймагуудта үбһэ тэжээл бэлэдхэлгын ябаса тухай

БМАССР-эй хүдөө ажахын Министерствын мэдээн

1950 оной сентябриин 10.

Эзэлһэн һуури	АЙМАГУУД	Һурилгдэһэн үбһэн (процентээр)	Силос даралга (процентээр)
1.	Закаменай	97,8	102,4
2.	Баргажанай	86,8	54,0
3.	Түнхэнэй	73,3	66,1
4.	Кабанскын	68,2	70,8
5.	Байкало-Кударын	66,3	34,2
6.	Бичурын	65,6	48,8
7.	Курумканай	65,5	35,4
8.	Прибайкальска	64,7	81,7
9.	Мухаршэбэрэй	60,7	54,7
10.	Заиграйн	58,4	28,1
11.	Хориин	56,6	65,9
12.	Яруунын	52,0	38,9
13.	Ториин	51,3	66,0
14.	Хэжэнгын	50,8	67,8
15.	Тарбагатайн	50,1	51,3
16.	Кударын	46,4	75,7
17.	Иволгын	42,3	90,8
18.	Кяхтын	42,1	93,1
19.	Зэдын	38,4	48,5
20.	Сэлэнгын	33,7	26,0

Малай тэжээл элбэгээр бэлэдхэбэ

Закаменай аймагай Сагаан-Мориной сомоной Сталинай нэрэмжэтэ хүдөө ажахын артель гол түлэб малажалтай колхоз юм. Тиимэһээ, үбһэ тэжээл элбэгээр бэлэдхэжэ, адуу малаа атар тарганаар онлэ оруулха хэрэгтэ тус колхозой хүтэлбэрилэгшэд онсо анхарал табиһан байна.

Үбһэ хуряалгада хабаадаһан эрэгтэй ба эмэгтэй колхознигуудай дунда ниитэ-политическэ хүдэлмэри һайнаар ябуулагдаһан ба социалистическэ мүрысөөн үргэнөөр дэлгэрһэн байна. Тиин, энэ колхоз тэжээл бэлэдхэлгээр горьтой амжалта туйлаба. Ниитэ-политическэ хүдэлмэридэ избач нүхэр Д. Жалсанов эдэбхитэйгээр хабаадалсадаг байгаа.

Энэ артель гүрэнэй түсэбэй ёһоор 19 мянган центнер үбһэ, 450 центнер мүшэртэ тэжээл, 200 центнер витаминна үбһэ бэлэдхэхэ ба 460 тонно силос дараха байһан аад, сентябриин 1-нэй байдалаар 22 мянган центнер үбһэ ба бусад тэжээл бэлэдхэбэ.

Звеньеводууд нүхэд Ц. Д. Ширапов, Б. Жамбалов, Б. Аюшиев, Б. Доржиев ба бусад үбһэ хуряагшадай ажалай эмхидхэлые һайнаар табижа шадаа. Мүн үбһэшэд нүхэд Д. Цыренов, Д. Базарова, Р. Бадмаева, Х. Шагдурова ба бусад үдэрэйнгөө даалгабарие 100—150 процент дүүргэдэг байба.

Таряа хуряалгада хабаадаагүй колхознигуудынь үбһэ сабшажа үргэлжэлһөөр.

Л. Чимитов.

Абаһан уялгаяа бэелүүлнэ

БМАССР-эй нютагай промышленностиин министерствын Улан-Удын горпромкомбинадай оёдолой фабрикын коллектив эб найрамдалай стахановска вахтада жагсахадаа жэлэйнгээ түсэбые ноябриин нэгэндэ дүүргэхэбди гэһэн уялга абаһан байгаа. Эдэнэр абаһан уялгаяа бодото дээрэнь бэелүүлхын түлөө амжалтатайгаар тэмсэнэд. Фабрикын коллектив август һарынгаа түсэбые 122,4 процент дүүргэв. Тиихэдэ пальто оёдог цехынхид августынгаа даалгабарие 162,5 процент ба малгай оёгшод 217 процент дүүргэһэн байна. Фабрикын түрүү хүдэлмэришэд нүхэд Редикальцева, Малукина, Федорова ба бусад үдэр бүриингөө нормые 200 процент хүрэтэр дүүргэнэ. Август һарада фабрика 1700 түхэригэй оёдолой материал алмаба.

Б. Цыбиков.

В. И. Ленинэй Зохёолнуудай хоридохи том украин хэлэн дээрэ хэблэгдэбэ

КИЕВ. (ТАСС). Украинска ССР-эй Гүрэнэй политическэ литературын издательство В. И. Ленинэй Зохёолнуудай хоридохи томые украин хэлэн дээрэ оршуулжа, хэблэн гаргаба.

Тус номые ородһоо оршуулга ВКП(б)-гэй ЦК-гэй дэргэдэхи Маркс—Энгельс—Ленинэй институдай украинска филиалаар хэгдээ.

В. И. Ленинэй Зохеолнуудай 15-дахи том белорусс хэлэн дээрэ хэблэгдэбэ

МИНСК. (ТАСС). Белорусска ССР-эй Гүрэнэй издательство В. И. Ленинэй зохёолнуудай арбан табадахи томые белорусс хэлэн дээрэ оршуулжа, хэблэн гаргаба.

Энэ номые ородһоо оршуулга ВКП(б)-гэй ЦК-гэй дэргэдэхи Маркс—Энгельс—Ленинэй институдай белорусска филиалаар хэгдэһэн байна.

И. В. Сталинай Зохеолнуудай 11-дэхи том грузин хэлэн дээрэ хэблэгдээ

ТБИЛИСИ. (ТАСС). Грузинска Гүрэнэй издательство И. В. Сталинай зохёолнуудай арба нэгэдэхи томые грузин хэлэн дээрэ оршуулжа, хэблэн гаргаба. Оршуулгань ВКП(б)-гэй ЦК-гэй дэргэдэхи Маркс—Энгельс—Ленинэй институдай грузинска филиалаар хэгдэбэ.

МОСКВА, КРЕМЛЬ

ССР Союзай Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ нүхэр *Иосиф Виссарионович* СТАЛИНДА

Ставропольско хизаарай колхозууд ба совхозууд таряа тушааха гүрэнэй түсэбые (кукурузагүйгөөр) болзорһоонь урид дүүргэбэ гэжэ, хүндэтэ Иосиф Виссарионович, Танда элидхэнэбди. Эдеэ хоолой гол культура—шэниисэ 101,8 процент дүүргэгдэв.

Колхознигууд ба колхозницанууд, МТС-үүдэй болон совхозуудай хүдэлмэрилэгшэд хлопок ба бусад техническэ культурануудые хуряалга эмхитэйгээр үнгэргэхэ, намарай культурануудай тарилгын түсэбые агротехническэ эрхим болзорнуудта дүүргэхэ, намарай ба хара парнуудые хахалха, тэрэшэлэн ниитын малажал хүгжөөхэ гүрэнэй түсэбые дүүргэхэ ба малнуудаа тэжээлээр гүйсэд хангахын тула шэн зоригтойгоор ажаллажа байна.

Колхознигууд ба колхозницанууд МТС-үүдэй болон совхозуудай хүдэлмэрилэгшэд болбол большевистскэ партиин хүтэлбэри доро ябажа, 1950 оной хүдөө ажахын бүхы хүдэлмэринүүдые амжалтатайгаар дүүргэлгэдэ хамаг хүсэеэ зорюулха гэжэ, хүндэтэ Иосиф Виссарионович, Таниие найдуулнабди.

ВКП(б)-гэй Ставропольско крайкомой Секретарь И. БОЙЦОВ.
Ставропольско хизаарай ажалшадай депутадуудай Соведэй исполкомой Түрүүлэгшэ А. БАРАНОВ.
Бэлэдхэлэй Министерствын Ставропольско хизаартахи Түлөөлэгшэ С. КАНАШЕНОК.
Ставропольско хизаарай хүдөө ажахын Управлениин Начальник Е. КРОТКОВ.

Таряа хуряалгые эрид хурдадхаха

* * *

Сэлэнгын аймаг юундэ гээгдэнэб?

Сэлэнгын аймагай колхозуудта ургаса хуряалга ба гүрэндэ таряа тушаалга гүнзэгы гээгдэлдэ ороод байна. Аймагай колхозууд таряа хуряалгые августын 20-ной үдэр эхилһэн болобошье, ороohото культурануудай бүхы талмайн 5-най нэгэ хубишье хуряагдаагүй байна. Тиихэдэ, «Красный Октябрь», «Социализм», Кагановичын, Молотовой (Тамча), Кировэй нэрэмжэтэ, «Красный Чикой», «1 Мая» колхозууд таряа хуряалгын түсэбые 5-һаа 10 хүрэтэр процент дүүргэһэн байха юм.

Таряа хуряалгын темпын иимэ һула байһанай шалтагаануудай нэгэн хадаа комбайнуудай муугаар хүдэлмэрилдэг ябадал болоно. Аймагай 3 МТС-үүдэй комбайнууд үдэр соогоо дунда зэргээр комбайн бүхэнэй 4 гектарһаа дээшэ бэшые хадана. Сүхын ба Селендумын МТС-үүдэй комбайнууд илангаяа муугаар хүдэлмэрилнэ. Тэдэнэй олонхинь техническэ дутуунуудһаа шалтагаалжа хэдэн үдэр соо миил байдаг. Жэшээлхэдэ, Сүхын МТС-эй нүхэр Дылыковэй жолоододог комбайн «Большевик» колхозой поли дээрэ хүдэлмэрилдэг аад, зогсоhoор һара үлүүтэй болоо. «Красный Чикой», «Кагановичын нэрэмжэтэ ба бусадшье колхозуудай полинууд дээгүүр энэ МТС-эй комбайнуудай миил байдаг ушар олон гарана.

Энэ МТС-эй дирекци (директэрынь нүхэр Найданов) комбайнова агрегадуудта шухала техническэ туһаламжа үзүүлнэгүй. Таряа хуряалгын энэ халуун үдэрнүүдтэ МТС-эй машинно-тракторна мастерскойн хаалтатай байдаг ушар олон. Тэрээн дээрэһээ комбайнова агрегадууд шухала туһаламжа хаһа саг соогоо абажа шаданагүй.

Селендумын МТС-тэ мүн лэ иимэ ушар үзэгдэдэг байха юм. Жэшээлхэдэ, Молотовой нэрэмжэтэ колхоздо хүдэлмэрилдэг нэгэ комбайн сентябриин түрүүшын 5 үдэрнүүд соо зүбхэн 4 гектар таряа хуряагаа.

Аймагай колхозуудта таряа хуряалгын простой машинанууд хүсэд хэрэглэгдэнэгүй. Аймаг дотор зүбхэн 10 жатка, 25 сенокосилка ба 2 гар хажууршад хуряалгада ябажа байна. Оройдоо 10 колхозууд лэ простой машинануудые хэрэглэдэг байха юм. Таряа хуряалгын гүнзэгыгөөр унжагайржа байбашье, аймагай томонууд колхозууд — Кагановичын, Калининай нэрэмжэтэ, «Социализм» ба «Большевик» колхозууд комбайнда найдаад, таряа хуряалгада простой машинануудые ба гар хажууршадые табинагүй.

Сэлэнгын аймагта хуряалгын шанарай түлөө шанга тэмсэл хэгдэнэгүй. Комбайнай дээгүүр ба далантайгаар хададаг, поли дээрэ колосуудай үлэдэг ушарнууд олон үзэгдэнэ. Гадна, таряанай һүридөө ба ток дээрээ гутаха ябадал Калининай нэрэмжэтэ ба «Ленинский путь» колхозуудта үзэгдөө. Аймагай хүдөө ажахын таһагай ба МТС-үүдэй агрономууд колхозуудаар тон үсөөн ябадаг. Хүдөө ажахын таһагай главна агроном нүхэр Сибиданов таряа хуряалгын ба тушаалгын шиидхэхы үе ябажа байбашье, аймагайнгаа центртэ һуужа байдаг.

Аймагта таряа тушаалга тон хангалтагүй ябажа байна. Аймагай 19 колхозуудай зүбхэн 8-нь таряа тушаалгые эхилһэн байха юм. Тиигээд тэдэ колхозууд таряа тушааха графигаа дүүргэнэгүй.

«Кооператор» колхоз (түрүүлэгшэнь нүхэр Коломин) гүрэндэ таряа тушаалгые августын 14-дэ эхилһэн аад, тэрээнһээ хойшо оройдоо 22 центнер таряа нэмэжэ тушаагаа. Калининай нэрэмжэтэ колхоз (түрүүлэгшэнь нүхэр Цыдыпов) сентябриин түрүүшын 7 хоног соо таряа тушаалгада оройдоошье хабаадаагүй. Кагановичын нэрэмжэтэ, «Большевик», Молотовой нэрэмжэтэ (Тамча) колхозууд ток дээрээ ехэ таряатай байһан болобошье, гүрэндөө нэгэшье центнер таряа тушаагаагүй байхань гайхалтай. Жэшээлхэдэ, «Большевик» колхоздо ток дээрэнь 300 центнер үлүүтэй таряан хэбтэнэ. Теэд, хүтэлбэрилэгшэдынь тэрэ таряагаа хаһа саг соонь сэбэрлэжэ, хатааха хүдэлмэри эмхидхэнэгүй. Энэ колхоздо механизированнэ сушилка бии аад, задаршанхай хэбтэнэ. Правлениин түрүүлэгшэ нүхэр Бадмаев колхоздо тусхай мэргэжэлтэй хүнэй үгы дээрэһээ сушилкамнай задагай хэбтэнэ гэжэ тайлбарилдаг. Мүн гал сушилкануудшье хүсэд заһагдаагүй байха юм.

Энэ колхоздо таряа сэбэрлэхэ хүдэлмэри түхэреэн сүүдхэ соо эмхидхэгдэнэгүй. Эндэ хүдэлмэрилдэг колхознигуудынь үдэрэйнгөө даалгабари дүүргэдэггүй байха юм. Тиигэбэшье, тэдэнэй дунда социалистическэ мүрысөөн эмхидхэгдэдэггүй ба ниитэ-политическэ хүдэлмэри ябуулагдадаггүй байна.

Аймагай колхозуудай таряа хуряалга ба тушаалгаар иимэ гүнзэгы таһалдалда ороод байһанай гол шалтагаан хадаа аймсоведэй гүйсэдкомой ба ВКП(б)-гэй айкомой зүгһөө колхозуудые ба МТС-үүдые хүтэлбэрилгэеэ һуладхаһан ябадал болоно. Энээниие юун гэршэлнэб гэхэдэ, аймсоведэй гүйсэдком ба ВКП(б)-гэй айкомой бюро аймагай зарим колхозуудта таряа хуряалга ба тушаалгын хангалтагүй ябаһаниие оройдоошье зүбшэн хэлсэжэ үзөөгүй байха юм. **Г. Цыренов.**

*

Республикын аймагуудта таряа хуряалгын ябаса тухай

БМАССР-эй хүдөө ажахын Министерствын мэдээн

1950 оной сентябриин 10.

Эзэлһэн һууринь	АЙМАГУУД	оройһото культурануудые хадалта (процентээр)
1.	Курумканай	67,3
2.	Баргажанай	62,6
3.	Кабанскын	54,9
4.	Прибайкальска	53,4
5.	Кударын	52,0
6.	Байкало-Кударын	50,1
7.	Бичурын	45,6
8.	Тарбагатайн	40,9
9.	Хоринн	36,8
10.	Заиграйн	36,4
11.	Торинн	35,2
12.	Мухаршэбэрэй	34,2
13.	Хэжэнгын	33,1
14.	Иволгын	32,7
15.	Кяхтын	32,2
16.	Яруунын	32,0
17.	Түнхэнэй	31,2
18.	Сэлэнгын	28,8
19.	Зэдын	27,8
20.	Закаменай	27,6

Графигаа үлүүлэн дүүргэнэ

Ургасаяа агротехническэ эрхим болзорто үндэр шанартайгаар хуряажа, гүрэнтээ болзорһоо урид тоосохо уялга абаһан Хориин аймагай түрүү колхозууд таряа тушааха табан хоногойнгоо графигые үлүүлэн дүүргэжэ байна. Тэдэнэй тоодо Карл Марксын нэрэмжэтэ, «Красный партизан», «Дружба» колхозууд оролсоно.

Эдэ колхозууд 100—200 гаран пүүд таряа графигһаа үлүүлэн тушаанад.

И. Борисов.

Ажалай эмхидхэл һула

Молотовой нэрэмжэтэ колхозой үбһэ хуряалга дээрэ нүхэр Дабаевай тракторна бригада (Иволгын МТС) хүдэлмэрилдэг юм. Зүгөөр, энэ бригадын гэшүүдэй дунда ажалай жаяг заршам һулаар табигданхай. Тракторист Д. Галсанов ба бригадын бусад гэшүүд 11 час болоһон хойно хүдэлмэридөө гарадаг байна.

Ажалай эмхидхэлэй һула ба хүдэлмэришэдэй жаяг заршамай муу байһанһаа шалтагаалан, тус тракторна бригада нормоёо дүүргэнэгүй.

Хэдэн гектар газар дээрэ сабшагдаһан үбһэнэй хаташоод хэбтэбэшье, тэрэниие тармалга эмхидхэгдээгүй байха юм.

Л. Бондаренко.

Эб найрамдалай вахта

СОВЕТСКЭ ХҮНҮҮД[...] ШЭН ЗОРИГТО АЖА[...]

* *

Улан-Удын моторо-заһабарилгын заводой солото токарь Петр Урбанович эб найрамдалай стахановска вахтада жагсажа, халаан бүхэнэйнгөө нормые 150 процент дүүргэнэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: нүхэр Урбанович өөрынгөө станогто ажаллажа байна.

Ф. Суходольскиин фото.

Залуу уһанзамайхидай амжалта

Атомна зэбсэг хорихо тухай Стокгольмско Уряада гараа табиха зуураа, Сэлэнгэ мүрэнэй уһанзамайхид шэн габьяата ажалаараа Эхэ оронойгоо хүсэ шадалые улам бэхижүүлжэ, шэнэ дай үүдхэгшэдтэ шанга сохилто үгэхэ гэжэ шиидэһэн байгаа.

Иигэжэ Улан-Удын пристаниин болон судно-заһабарилгын заводой хүдэлмэришэдэй стахановска вахтада жагсаһаар хэдэн һара үнгэрбэ.

Стахановска вахтын үдэрнүүдтэ залуушуул бага бэшэ амжалта туйлаа. Мүнөө металлическа баржануудай барилга дээрэ хүдэлмэрилжэ байһан котельщик комсомолец Казанцев урдань үдэрэйнгөө нормые 100 процентһээ дээшэ дүүргэдэггүй байгаа. Мүнөө тэрэ үдэр бүриин 2 нормо дүүргэдэг боложо, алдарта стахановецуудай зэргэдэ жагсаа.

Тэрээнтэй хамта хүдэлмэрилдэг нүхэд Трудовой ба Шашин гэгшэд халаанайнгаа нормонуудые 50—70 процентээр үлүүлэн дүүргэхэ зуураа, эрхим һайн шанартай продукци гаргана.

Һаяхан гагнууршад комсомолецууд Пестова, Брянский гэгшэд арбилһан материал дээрээ долоон хоног соо нэгэ дахин ажаллаха гэһэн үүсхэл залуу хүдэлмэришэдэй дунда гаргаһан байгаа. Мүнөө энэ уряал халуунаар дэмжэгдээ. Тэндэхи комсомолецууд болон залуушуул комплексно арбилалтын түлөө шанга тэмсэл ябуулжа байна.

Заводой механическа цехтэ комсомолецууд Кузнецов, Лушаков гэгшэд стахановска ажалаараа, эрхим шанартай продукцяараа суутай болонхой. Тэдэнэр станогуудтаа тусгаар түхеэрэлгэ хэһэнэй ашаар үдэр бүри нормоёо 150—200 процент дүүргэдэг байха юм. Комсомолец Солуянов ремесленнэ училищиие нэгэ жэлэй саада тээ дүүргэһэн байбашье, үндэр мэргэжэлтэ түмэршэ дархан болоо. Солуянов хадаа түмэрые хүйтөөр болон халуунаар дархалха шэнэ арга өөрөө олоһонойнгоо ашаар үдэрэйнгөө даалгабариие 200 процентһээ үлүүлэн дүүргэнэ.

Судно-заһабарилагшадтай мүрысэдэг «Маяковский» пароходой комсомольско-залуушуулай команда бага бэшэ амжалтануудые туйлана.

Пароходой капитан нүхэр Мажаров иигэжэ мэдүүлнэ:

—Залуу хүнүүд шэнэ юумэндэ, шэнэ үүсхэлдэ абьяастай байдаг. Манай командын залуушуул часай графигаар хүдэлмэрилжэ эхилээ.

Иигэжэ залуушуулай экипаж минута бүхэнэй түлөө тэмсэжэ, һүүлшын рейсдэ тамаралгынгаа сагые 20 часаар арбилаа. Часай графигаар хүдэлмэрилһэнэй ашаар тус пароходой команда ашаа шэрэлгынгээ август һарын түсэбые 135 процент дүүргэһэн байна. Мүнөө тус пароход Сэлэнгэ, Ангара мүрэнүүдээр алтан таряа гүрэнэй амбарта шэрэжэ, Эсэгэ оронойнгоо асари хүсые арбидхахын түлөө тэмсэжэ ябанад.

Ц. Цыденов.

*

Сезонно даалгаб[...] дүүргэбэ

— Манай агрегат 9 хүн[...] ридэнхэй. Мүнөө эб най[...] стахановска вахтада ж[...] байхадаа, агрегадаа мүр[...] түрүү зэргэдэ гаргахые эр[...] хүдэлмэрилнэбди. Энэ эр[...] хүсэлөө хэрэг дээрэнь бэел[...] байнабди, — гэжэ агрегад[...] гадир нүхэр Перевалов хөө[...]

Бодото дээрээ тус агрега[...] хоёр барабантай 5 тонны[...] лебёдкоор модо уһан сооһо[...] галгаар Улан-Удын модоно[...] водто түрүүлэн ябана.

Энэ агрегат 1950 оной [...] соо 28.800 кубометр модо [...] сооһоо татажа гаргаха даал[...] ритай аад, тэрэнээ болзор[...] урид, сентябриин 9-дэ 100 [...] метрээр үлүүлэн дүүргэбэ.

Агрегадайхид туйлаһан ам[...] таараа һанаагаа амарнагүй. [...] ной дүүрэтэр үшөө 1000 кубо[...] модо уһанһаа гаргаха зор[...] урдаа табяад, хүдэлмэр[...] байна. Агрегадай стахановец[...] нүхэд Осипов, Драганов, Ш[...] кова гэгшэд үдэр бүриингөө [...] монуудые 160 процент хү[...] дүүргэнэ.

Д. Аюше[...]

Алдарта стахановецу[...]

Улан-Удын ПВЗ-гэй ал[...] стахановецууд нүхэд Ладыги[...] Попов гэгшэд ажалай үндэр [...] сые үргэлжэ туйладаг. Мүнөө [...] хэр Ладыгин 12 жэлэй, нүхэр [...] пов 11 жэлэй нормонуудые [...] гээд байна.

Түмэр замай транспортын хү[...] мэришэдэй профсоюзай ЦК-гэ[...] зам харилсаанай Министерс[...] дэргэдэхи паровоз заһабари[...] заводуулай Управлениин то[...] лоор «Эрхим токарь» гэһэн [...] зэргэ нүхэр Ладыгинда ба «Э[...] слесарь» гэһэн нэрэзэргэ н[...] Поповто олгогдобо.

Т. Громо[...]

Материал арбилга

Мяха-консервын комби[...] консервнэ заводой стаха[...] А. А. Широковагай бригада [...] найрамдалай стахановска в[...] да жагсаһанһаа хойшо ам[...] ехэтэйгээр хүдэлмэрилжэ бай[...]

Бригадынхид үйлэдбэрилэгд[...] консервнүүдые сортировалга [...] декада, һара бүриингөө нор[...] 130 процент хүрэтэр дүүр[...]

Энэ бригада һара соо 120 [...] лограмм хүрэтэр техническэ [...] лин арбилжа, тэрээгээрээ һар[...] хоёр үдэр соо складһаа ваз[...] абангүйгөөр хүдэлмэрилнэ.

Г. Артем[...]

Баргажанда ниитэ-политическэ хүдэлмэриие ёhо тэдыгээр хүтэлбэрилнэ

Дайнай һүүлэй үедэ Баргажанай аймагай ажалшад парти ба правительствын айхабтар ехэ туһаламжын ашаар ажахын ба культурын хүгжэлтын талаар нилээдгүй ехэхэн амжалтануудые туйлаһан байха юм. Аймагай колхозууд таряанажалые, ниитын ашаг шэмэтэ малажалые урданайхиһаа улам һайнаар эрхилдэг болоо, эмхидхэлэй-ажахын талаар нилээд өөдөө дэбжээ.

Гэбэшье, Баргажанай аймагай зарим колхозуудай ажахын хүгжэлтэдэ ехэхэн дутагдалнууд үзэгдэнэ. Эдэ дутагдалнууд хадаа ажалшадые коммунистическээр хүмүүжүүлгые ба колхознигуудые шэн зоригто ажалда элсүүлхын түлөө тэмсэлые хүтэлбэрилхэ партийна хүтэлбэриие һуладуулһан дээрэһээ болоно.

Партиин Баргажанай айком ниитэ зоной дунда ябуулагдаха политическэ хүдэлмэриие тоонгүй гэхын аргагүй. Ушарынь, тэрээнэй хэрэгүүд соонь ниитэ-политическэ ба культурно-гэгээрэлэй хүдэлмэриие эмхидхэхэ талаар хэдэн олон түсэбүүд, шиидхэбэринүүд, тэдээн соонь агитколлективүүд болон агитаторнуудай тоо, колхозуудта хэгдэһэн лекцинүүдэй ба элидхэлнүүдэй олон тоото мэдээнүүд байха юм.

Гэбэшье, эхин партийна организацинуудай ажал-ябуулгые шэнжэлэн хаража үзэхэдэ, тон ондоо тобшолол хэмээр байна. Ёһо тэды тоосоонууд ба элдэб янзын мэдээнүүд юушье харуулаагүй, хооһон саарһанууд болошоно.

Айкомой пропаганда ба агитациин таһагай мэдээнэй ёһоор, аймаг дотор 522 агитаторнууд тоологдоно. Теэд, эдэ агитаторнуудынь хаанаб? Политическэ хүдэлмэреэ тэдэнэр хайшан гэжэ ябуулнаб?

Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой полеводческо бригадануудай нэгэндэ партиин гэшүүн нүхэр Линхоев агитатор гэжэ тоологдодог юм. Тиигээд, нүхэр Линхоев колхознигуудай дунда уншалга ба хөөрэлдөө үнгэргэдэггүй. Эндэ лозунгнууд, плакадуудшье үгы, «дайшалхы хуудаһануудшье» гаргагдадаггүй байна.

Сувинска сельсоведэй Ленинэй нэрэмжэтэ колхоздо 7 агитатор тоологдоно. Гэбэшье, СССР-эй Верховно Советдэ һунгаһан һунгалтануудһаа хойшо, тэдэнэр агитационно хүдэлмэри ябуулхаяа болишонхой. Ургаса хуряалгын ба таряа тушаалгын иимэ харюусалгатай үедэшье, эдэ агитаторнууд колхознигуудай дунда хөөрэлдөө гү, али уншалга үнгэргэнэгүй. Улюнска сельсоведэй Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой, бүхы агитаторнуудай дундаһаа гансахан лэ нүхэр Будаев (клубые даагша) хүдэлмэрилжэ, «дайшалхы хуудаһануудые» хаа яа гаргана, колхознигуудай дунда уншалга, хөөрэлдөө үнгэргэнэ. Мүн Сувинска сельсоведэй Сталинай нэрэмжэтэ колхозой полеводческо бригадада нэгэшье агитатор томилогдоогүй. Партиин айкомдо хэлсэхэдээ, бригаданууд ба фермэнүүдтэ агитационно хүдэлмэриие колхозой хүтэлбэрилэгшэд ябуулдаг юм гэлсэнэ. Теэд тэдэ хүтэлбэрилэгшэдынь полинууд, фермэнүүд дээгүүр гүйлгэлдөөд лэ гарашана. Политическэ хүдэлмэриин иимээр «эмхидхэгдэһэн» дээрэһээ, парти ба правительствын гаргаһан тон шухала тогтоолнуудай үг удхыень зарим колхознигууд хүсэд мэдэнгүй байһаниинь гайхалтай бэшэ.

Олохон колхозуудай гэшүүд газетэ уншанагүй, радио шагнанагүй. Ушарынь, фермэнүүд болон полевой станууд дээгүүр радиоприёмнигууд тодхогдоогүй, газетэ, ном захилга колхознигуудай дунда ябуулагданагүй. Сувинска сельсоведэй Сталинай нэрэмжэтэ, Баргажанай сельсоведэй Буденнын, Сталинай нэрэмжэтэ «Победа» болон бусад хэдэ хэдэн колхозуудта нэгэшье хүн газетэ захяагүй байна. Колхозуудай ниитын зөөреэр захигдаһан үсөөхэн газетэнүүд колхозой правленинүүдтэ, хүтэлбэрилэгшэдтэ үгтөөд, колхознигуудта хүрэдэггүй байха юм. Жэшээнь, Телятниково-Уринска сельсоведэй Кировэй нэрэмжэтэ колхоздо нэгэшье хэһэг газетэ бригадануудтань үгтэнэгүй.

Бурят-Монгол хэлэн дээрэ гараһан литература илангаяа муугаар тараагдана. «Бурят-Монголой Үнэн» газетэ захиха лимидэй зүбхэн лэ гурбанайнь нэгэ хуби дүүргэгдэнхэй. Аймагай хүн зоной хахадһаа холо үлүүнь бурядууд байха юм. Теэд, энэ газетые тон үсөөн хүн захижа абадагынь гайхалтай.

Клубуудташье, колхозуудай правленинүүдтэшье, мүн сельскэ Соведүүдтэшье газетэнүүдэй витринэнүүд эмхидхэгдээгүй байна.

Энэ аймагта лекционно пропаганда бага зэргэ ябуулагдадагшье һаа, зүгөөр элидхэлнүүд болон лекцинүүд колхозой центрнүүдээр болоод лэ, бригадануудта, фермэнүүдтэ, илангаяа холын газарнуудта хэгдэдэггүй заншалтай. Медицинскэ темэнүүдээр лекцинүүд колхознигуудай дунда үсөөн уншагдана. Бурят колхознигуудай дунда түрэлхи хэлэн дээрэ лекци болон элидхэлнүүд оройдоошье хэгдээгүй шахуу.

Мүн, аймагай колхозуудта культурно-гэгээрэлэй хүдэлмэри хангалтагүйгөөр ябуулагдана. Хүдөөгэй ба колхозуудай клубуудай олонхинь суурагтай байдаг. Тэдээн соонь зохид һайн түхеэрэлгэнүүд ба культурна хэрэгсэлнүүдшье гэжэ үгы, кружогой гү, али ондоошье хүдэлмэри ябуулагдадаггүй юм. Аймаг доторхи 22 колхозуудһаа оройдоол 11-нь клубуудтай байна. Колхозуудта 14 улаан булан бии гэжэ тоологдоно, гэхэтэй хамта, тэдэнэй олонхинь колхозой центрнүүдтэ байдаг. Холуур байдаг заимкануудта, малай фермэнүүд болон полеводческо олонхи бригадануудта улаан булан үгы байна.

Аймаг дотор ниитэ-политическэ ба культурно-гэгээрэлэй хүдэлмэринүүдэй иимэ хангалтагүй байһан дээрэһээнь, колхозуудта социалистическэ мүрысөөн һулаар эмхидхэгдэнхэй. Улюнска сельсоведэй Ленинэй нэрэмжэтэ колхоздо үбһэ хуряалга дээрэ социалистическэ мүрысөөнэй «эмхидхэл» хадаа үбһэ хуряалгын түрүүшүүлые шагнахын тулада 300 түхэриг колхозһоо үгтөө гэжэ «дайшалхы хуудаһанда» соносхолгоор хизаарлагдаһан байна. Үбһэ хуряалгын эхилһэнһээ хойшо партийна организацишье, колхозойнь правленишье бригадануудай хүдэлмэриин дүнгүүдые нэгэтэшье гаргаагүй. Бусад олонхи колхозуудта, абаһан уялгаяа колхознигуудай хайшан гэжэ дүүргэжэ байһаниинь баһал шалгагданагүй. Олонхи колхозуудта болон сельсоведүүдтэ мүрысөөнэй дүнгүүдые харуулха доскануудшье бии болгогдоогүй байха юм. Аймагай показательнуудай доскада колхоз хоорондын мүрысөөнүүд хэдэн жэлэй туршада бэшэгдэдэггүй байна. Сельскэ ба сомоной Соведүүд социалистическэ мүрысөөе эмхидхэхэ ябадалда һулаар хабаадалсана. Жэшээлхэдэ, Баянголой сельсоведэй түрүүлэгшэ нүхэр Шагдуров һүүлэй үедэ сельсоведэйнгээ дамжуулгын Улаан тугые хэндэ үгэһэнөөшье һананагүй.

Зарим колхозуудта үбһэ хуряалга дээрэхи ажалай журам угаа һула. Сувинска сельсоведэй Сталинай нэрэмжэтэ колхозой үбһэ хуряалга дээрэ ажаллажа байгаа 50 колхознигуудһаа бүридэһэн Волгиной бригадада нэгэниинишье үдэрэйнгөө нормые дүүргэдэггүй байгаа. Эдэнэр үглөөгүүр 8—10 часта хүдэлмэридөө гарадаг, үдэшэлэн 6—7 часта ородог байба.

Колхознигуудай дунда научно-атеистическэ пропаганда һулаар ябуулагдана.

Эдэ бүхы баримтанууд хадаа аймаг дотор бүхы партийно-политическэ хүдэлмэриин доодо хэмжээндэ байһаниие гэршэлнэ. Партиин айком ба тэрээнэй бюро болбол партийно-политическэ хүдэлмэриие ёһо тэдыгээр хүтэлбэрилнэ.

ВКП(б)-гэй айком болбол ниитэ зоной дунда агитационно хүдэлмэри саг үргэлжэ эмхидхэжэ, эхин партийна организацинуудта бодото туһаламжа хододоо үзүүлжэ байхын орондо, хэдэн олон шиидхэбэринүүдые гаргалгаар лэ хизаарладаг байна.

Шиидхэбэринүүд ба резолюцинууд — хэгдэхэ хэрэгэй имагтал зарим хубинь гээшэ, зүб шиидхэбэринүүдые гаргаһанайнгаа хойто тээ тэдэниие дүүргэхэ талаар ехэхэн эмхидхэлэй хүдэлмэри [...] лагдаха ёһотой гэһэн [...] Сталинай заабариие Баргаж[...] айком хүсэд дүүргэнэгүй. [...] тэжээл бэлэдхэлгэ, ургаса хур[...] га ба таряа тушаалга дээрэ [...] дэлмэрилжэ байһан колхозни[...] дай дунда ниитэ-политическэ [...] дэлмэри ябуулха ба тэдэнэ[...] культурна талаарнь хангаха [...] шаа хэмжээ-ябуулгын түсэб [...] талжархёод, тэдэнээ бэелүүл[...] түлөө партиин Баргажанай ай[...] хүсэд оролдоногүй.

Агитколлективүүдэй [...] хүдэл[...] рие хинан шалгаха ябад[...] партиин айкомшье. Эхин пар[...] ганизацинуудшье бэелүүлнэгүй. [...] хаанагүй агитаторнуудай семи[...] нууд үнгэргэгдэдэггүй, парти[...] суглаанууд дээрэ, партиин а[...] мой бюро дээрэ агитаторнуу[...] тоосоонууд хэгдэнэгүй. Колхо[...] агитколлективүүдэй ба зарим [...] рүү агитаторнуудай хүдэлмэ[...] һайн дүй дүршэлые онсолон [...] дорхойлхые партиин айком, [...] рээнэй пропаганда ба агитац[...] таһаг оролдоногүй.

Партиин айкомой олонхи [...] дэлмэрилэгшэд эхин парторга[...] зацинуудаар ябахадаа, колхоз[...] гуудай дунда ниитэ-политическ[...] культурна хүдэлмэриин байдал[...] гүнзэгыгөөр танилсадаггүй, [...] хүдэлмэриие һайжаруулгад[...] парторганизациин секретарьну[...] болон агитаторнуудта прак[...] ческа туһаламжа үзүүлдэггүй [...]

Олониитын дунда ябуулаг[...] политическэ хүдэлмэриие хүтэл[...] рилхын орондо, партиин Бар[...] жанай айком болбол энэ хэрэ[...] ёһо тэдыгээр хандажа, хоо[...] шиидхэбэринүүдые гаргаад [...] һууна. Энэ хадаа хүтэлбэр[...] буруу метод болоно. Эдэ дут[...] нуудаа тус айкомой түргэн ус[...] хаа һаань, ажал хэрэгэйнь э[...] һайжархань лабтай.

К. Баянгольский.

Улан-Удэ городой столовонуудай трест энэ жэлдэ шубуунай фермэ эмхидхэһэн байгаа. Мүнөө эндэ 1330 толгой тахяа, нугаһан, галуун бии юм. Энэ фермэ 1950 оной түрүүшын хахад жэлдэ шубуу үсхэбэрилхэ түсэбөө 100,6 процент дүүргэээ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: шубуунай фермэ харуулагдана. О. Зенкиин фото.

Ажалшадай бэшэгүүдһээ

Академик Филатовай метод хэрэглэгдэнэ

БМАССР-эй республиканска больницада медицинскэ наукануудай Академиин бодото гэшүүн В. П. Филатовай метод үргэнөөр хэрэглэгдэдэг болоо. Академик Филатов хадаа тканева терапиин методээр үбшэнтэниие аргалдаг юм. Манай республика соо тканева терапиин методые хамагһаа түрүүн хэрэглэгдэгшэ больницын нюдэнэй үбшэнтэнүүдэй таһагые даагша, республикын габьяата врач Екатерина Михайловна Никифорова хэрэглэжэ байна.

Врач Е. Никифорова хадаа академик Филатовай һурагша юм. 1944 ондо академигэй Ташкент городто байхада нүхэр Никифорова ошожо, тканева терапиин методые шудалһан байна. Тэндэ байхадаа нюдэнэй роговой халиһые шэнэдхэн һулгаха талаар ехэхэн һургаал абаһан.

1944 оной хахадһаа эхилжэ энэ метод Бурят-Монголдо хэрэглэгдэжэ байна. Тиигэжэ 1946 он хүрэтэр врач Никифорова бэеэрээ 712 дахин ткань һуулгаһан байха юм. Тканева терапиин Бурят-Монголдо хэгдэжэ эхилһэнһээ хойшо гансахан республиканска больницада үбшэнтэдтэ 4372 дахин ткань һуулгагдаа. Гадна, академик Филатовай хэрэглэдэг алое ба консервированнэ загаһанай тоһоор аргалалга 24130 дахин хэрэглэгдэээ.

Республиканска больницын врачуудай коллектив туйлалтаараа һанаагаа амарнагүй. Врач—новатор Г. Е. Румянцевай шэнэ метод тухай хүсэд дүүрэн мэдээсэлтэй болоһон дары больницын бүхы таһагууд тэрэниие хэрэглэжэ эхилээ. Румянцевай тканева терапиин метод үбшэнтэдтэ мүн лэ һайнаар туһална.

Һаяын үдэрнүүдтэ аймагай больницануудай хирургнууд республиканска больницада ерэхэнь. Тэдэнэр Румянцевай тканева терапиин методые шудалжа, ажалдаа хэрэглэхэ юм.

С. Бороноев, БМАССР-эй республиканска больницын главна врач.

Олониитын туһаламжа

Гансахан манай республика дээр 1950 оной түрүүшын хахадай турша соо инвалидуудта дайнда наһа бараһан сэрэгшэдэй бүлэнэртэ 10 миллион түхэригэй тэдхэмжэ үгөөд байна. Эхэ ороноо хамгаалгын дайнай инвалидуудай 90 процентнь ажалда ороһон ба һуралсажа байна. Гансахан энэ жэлэй түрүүшын хахадай турша соо 300-аад пенсионернүүд ажалда оруулагдаа. 270 инвалидууд ба дайнда наһа бараһан сэрэгшэдэй бүлэнэр ажалмэриин мэргэжэлтэй болоод, үйлэдбэри дээрэ, хүдөө ажахыда, партийна ба советскэ эмхи зургаануудта хүдэлмэрилнэ.

Инвалидуудые ажалда хабаадуулха хэрэгтэ, тэдэниие аргалуулгада гүрэмнай ехэхэн зөөри һомолно. Энэ жэлдэ 400 инвалидууд санаторно-курортно аргалуулгада эльгээгдээ. Гадна олон инвалидууд госпиталь ба больницануудта аргалуулна. Пенсионернүүдэй 2000 үхибүүд профсоюзна организаци ба социальна тэдхэмжын органуудай зөөреэр пионерскэ лагерьнуудта амараа.

69 инвалидуудые ба дайнда наһа бараһан сэрэгшэдэй олон үхибүүдтэй бүлэнэрые ниитэ зон шефтэ абаа. Мүн ерэд зонһоо пенсионернүүдтэ туһаламжа болгогдон 100 мянган түхэриг оруулагдаба. 390 центнер үрьһэнэй хартаабха үгтэһэн, 500 квартиранууд заһагдаһан ба 3000 кубометр түлеэн ба бусад хэрэгсэлнүүд тэдэнэртэ үгтэһэн байха юм.

Г. Баранников.

Дүүргэгдээгүй тогтоол

Аймцентрые болбосон түхэлтэй болгохо тухай шиидхэбэриие Кабанскын аймсоведэй гүйсэдком гаргаа һэн. Тиихэдэнь хабарай саг байгаа.

Мүнөө намар боложо байна. Теэд, Кабанск тосхон болбосон культурна түхэлтэй үшөө болоогүй. Дутуу малтагдаһан ямануудые тэндэ эмхи гуримгүйгөөр буулгажархиһан модонууд гол улицада ябад гээд лэ дайралдадаг. Тосхониие ногооруулхын түлөө һуулгагдаһан модонууд малда эдюулшэнхэй.

Эдэ бүгэдын түлөө аймкомхоз (даагшань нүхэр Фролов) харюусаха ёһотой.

Б. Урманов.

Гэрһээ гарадаггүй избач

Ториин аймагай Дээдэ Бургалтайн сомоной избач нүхэр Д. Баинов ямаршье ажал хэнэгүй. Ургаса хуряалгын үедэ колхозникуудай дунда ниитэ-политическэ хүдэлмэри ябуулхын орондо, гэртээ хэбтэжэ байдаг.

Баиновай хүдэлмэриие һайжаруулхын түлөө тус сомоной Советэй түрүүлэгшэ Б. Тункеев зохистой хэмжээ абаха бээ гэжэ найдагдана.

Ж. Айсуев.

„Б. М. Үнэндэ" бэшэһэнэй һүүлээр

Һандалинуудтай болоо

Курумканай аймцентрдэхи культурын байшангай хүлеэлгын залда һандалинууд ба стулнуудай дутуу дээрэһээ, тэндэ ерэгшэдэй олонхинь саг соо хүл дээрээ зогсожо, наада ба киногой эхилхые хүлеэхэ баатай болодог тухай заметкэ манай газетын июлиин 11-нэй номерто толилогдоһон юм.

Курумканай аймсоведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшын орлогшо нүхэр Г. Шамановай мэдээсэһэнэй ёһоор, аймагай культурын байшангай хүлеэлгын зал соо тэндэ суглараагшадай һууха һандалинууд табигдаһан байна.

Хэмжээ абтаба

Итанциин леспромхозой һаллан урадхуулһан модониинь Сэлэнгын шпалозаводой газаагуур урдажа Байгалда ородог тухай статья манай газетын августын 12-ой номерто толилогдоһон юм.

—Статья соо дурсагдаһан баримтанууд тодороо. Алдагдаһан модонуудые шпалозаводһоо доогуур бариха хэмжээнүүд абтаа. Гурба мянга шахуу кубометр алдагдаһан модон баригдажа, нютагай зоной хадагаламжада үгтөө. Модоной алдагдаһанай шалтагааниие элирүүлхэ мүрдэлгэ хэгдэжэ байна,—гэжэ «Бурмонголлес» трестын эрхилэгшые модо урадхуулгын талаарнь орлогшо нүхэр Шеляпин манай редакцида мэдээсэбэ.

ЯРУУНЫН АЙМАГТА

ПРОПАГАНДИСТНАРАЙ СЕМИНАР

ВКП(б)-гэй айком хүдөөгэй пропагандистнарай арбан үдэрэй семинар үнгэргэбэ. Тус семинарта пропагандистнар өөһэдынгөө мэргэжэлые дээшэлүүлхэ темээр лекцинүүдые шагнаһан байна.

ТҮСЭБӨӨ ДҮҮРГЭБЭ

Үльдиргын сомоной Кировэй нэрэмжэтэ колхоз гүрэндөө тоһо тушааха 1950 онойнгоо түсэб дүүргээд, 1951 онойнгоо түсэбөөр тоһо оруулжа байна. Мүн тус сомоной Калининай ба Ленинэй нэрэмжэтэ колхозууд тоһо тушаалгаяа һаяар дүүргэхэнь.

ТРАКТОРНУУДЫЕ АБАБА

Эгэтын МТС энэ жэлдэ хүдөө ажахын нилээд олон хүсэтэ машинануудые абаа. Һаяшаг Улан-Удын сельхозснабһаа «АТЗ» маркын хоёр шэнэ тракторнуудые ба нэгэ молотилка абаба.

ДУХОВОЙ ОРКЕСТРТЭЙ БОЛОБО

Аймагай центрдэхи һурагшад-пионернүүдэй байшан энэ жэлдэ духовой оркестртэй болобо. Тус оркестртэ һурагшадые һургаха кружок эмхидхэгдээ.

МАГТААЛАЙ ГРАМОТА ҺУРАГШАДТА БАРЮУЛАГДАБА

Аймагай центрдэхи дунда һургуулиин директор нүхэр Г. Бадашкеев 1949—50 онуудай һуралсалай жэлэй отличнигууд нүхэд Р. Борисова, Г. Уварова ба И. Борисов гэгшэдтэ эрхимээр һураһанайнь түлөө БМАССР-эй гэгээрэлэй Министерствын магтаалай грамотануудые барюулба.

Ц. Дандаров.

Уншагшадай тоо 3 дахин олошорбо

Яруунын мяханай совхозой библиотекэ номойнгоо фондые энэ жэлдэ нилээд ехэдхэжэ байна. Һүүлэй үедэ политическэ, уранһайханай болон бусад хамта дээрээ 8 мянган түхэригэй номууд абтаба.

Библиотекарь нүхэр В. Тепляков үбһэ ба таряа хуряалгын үедэ бригада, гүүртэнүүдые номуудаар таһалгаряагүй хангаа. Тэрэ хадаа 7—8 хоноод лэ шэнэ бүлэг номуудые уншагшадта абаашадаг байна. Энэнэйнь эсэстэ библиотекын уншагшадай тоо гурба дахин олошороо.

Ж. Бадмаев.

Тобшо һонинууд

◆ **Консервын цех.** Үнэгэтэйн плодово-овощно заводой дэргэдэ консервэ үйлэдбэрилхэ цех баригдажа байна. Тэрэ цех овощоор варенье, повидло, маринованно помидор болон эдеэ хоолой бусад зүйлнүүдые үйлэдбэрилхэ байна. Энэ цех гараха октябрь һарада ашаглалгада оруулагдахаар хараалагдана.

◆ **Шэнэ маркын тракторнууд ба комбайнууд.** Манай республикын МТС-үүд ДТ—54 маркын дизельнэ шэнэ тракторнуудые, ба Сталинец-6 гэжэ шэнэ маркын комбайнуудые абаба. Эдэ машинанууд таряа хуряалгада хүдэлмэрилжэ эхилээ.

◆ **Түрүүшын яблока.** Бурят-Монголой плодово-ягодна станци томо сортын яблока энэ жэлдэ түрүүшынхээ ургуулба.

◆ **8 байратай шэнэ гэр.** Улан-Удын городской гэр байрын Управлени Банзаровай нэрэмжэтэ улицада баригдаһан 8 байратай 2 дабхар шулуун гэрнүүдэй нэгые ашаглалгада оруулба.

◆ **Овощной магазин нээгдэхэнь.** Улан-Удэ городто һаяар Бурмонторгын овощной магазин нээгдэхэнь. Эндэ хартаабха, помидор, плодово-овощно консервэнүүд ба бусад овощь худалдагдаха байна.

◆ **Комбинадайхидай үүсхэл.** Мяха-консервын комбинат сентябрь һара соо эдеэ хоолой зүйлнүүдые элбэгээр худалдажа эхилхэнь. Городой эдеэ хоолой бүхы магазинуудта мяхатай пирожкинууд, котлетэнүүд, мяханай полуфабрикадуud ба эдеэ хоолой бусад зүйлнүүд худалдагдаха байна.

Москвада болохо бурят-монголой литературын Вечертэ

Цэдэн ГАЛСАНОВ

Байкалай үмэнэхи наран доро

НЭГЭДЭХИ БҮЛЭГ

1. СЭНХИР ХҮХЭ ЭКСПРЕСС СОО

Энэ хүн оршон тойрон нютагтаа «Газарай мастер» гэжэ алдар солотой болонхой. Бүхэли наһаараа таряа тарижа, газарай бүхы зан абариие алдадгүй мэдэхэ болоһон хүн.

Аймагайнгаа эрхим бүлэг колхозникуудаар хамта дайнай һүүлдэхи хүдөө ажахын Бүхэсоюзна выставкэдэ ошоһон юм. Мүнөө Москвада хахад һара соо айлшалжа, оронэй эрхим түрүүшүүлтэй уулзаад, садатараа хөөрэлдөөд, саашанхи түсэбүүд тухайдаа һанамжаараа хубаалдалсаад, сэдьхэл дүүрэн бусажа ябана.

Ажабайдалай ехые үзэһэн ухаамсар хурса нюдыень шэртээд үзэгты: хэды гайхамшаг юумые тэндэ үзөөб! Хэзээдэ бодолгото болон ябадаг сэсэн шарайень адаглаад үзэгты: хэды халуун зүбшэл, дүй дүршэл, хэды олон шэнэ һанамжануудые оложо абааб! Тэдэнь мүнөө нюдэндэнь эрбэлзэн, шэхэндэнь ханхинан, толгойдонь монсогойрон, зүрхэндэнь эршэдэн һабагшатан орожо ябаа һэн... Гэртээ дүтэлхэ бүреэ эдэ һанамжануудынь досооонь худхалдажа, газаашаа гараха аргаяа оложо ядана.

...Сэнхир хүхэ экспресс Сибириин шугам харгыгаар ольгом хурданаар табилуулна. Москваһаа гараһаар табадахи үглөөндөө Ангарын баруун бэеэр Байкал тээшэ дугташажа ябана.

Поездын дундашагуур, нэгэ бүхэлеэрээ түмэр шэнэхэн вагоной захын купе соо «Газарай мастер» гансаараа һууна. Алта шаражархиһан шэнги шаргал бүтүү һахалтай, абьяас түгэлдэр аад, энеэбхилэн татаһан нюдэтэй, дунда зэргын багжагар бэетэй, табяад наһанай сэб гэмэ үбгэн. Бишыха налайн һагад малайһан сохонь жэжэхэн зурлаахай уршалаатай. Яаралгүйхэн аад, холодоо энеэдэ наадаар үлэ мэдэг худхаһан хөөрөөтэй. Мүнөө үбгэн ханамжатайгаар блокнодоо иран-иран, эндэ тэндэнь карандашаар зуран тэмдэглэн һууна. Үе үе карандашынгаа нэгэ үзүүр шүдэндөө зуун эрьелдүүлжэ, бодолгото болоно. Үе үе гэнтэ бодол оложо, тэрээнээ эбдүүсэн байжа бэшэнэ. Уранзохёолшо гээшэ гү гэжэ һанахаар.

Уданшьегүй үнгэ бүриин утаһа миндаһаар хяазалһан хүбөөлһэн хилэн хубсаһатай, дабхасуулан зүүһэн зүһэн бүриин шүрэ зүүдхэлтэй хэдэн ород эхэнэрнүүд вагоной коридор соо дуутай шуутайгаар адхаран гаража, мүнсэгэр улаан шарайгаараа холо ойрын аяншадые гайхуулна. Тэдэнэй дунда солото комбайнерка Рыгзыма хүхюутэй ябана. Мүн нэгэ хэды залуу хүбүүд, бригадир Иринчеев, агроном Борис Матханов түрүүтэй забда залигүй аляархалдана.

Эдэ залуушуулай абяа абахалаараа тэсэжэ ядаһан шэнги нэгэ томо бурят хүн һэрд байса гараад ерэбэ. «Арбижалаархин» энэ үбгые «колхозоймнай нюдэн» гэжэ нэрлэдэг юм. Үнэхөөрөөшье хаана юун дутуу байнаб, хаана юун хэрэгтэй байнаб,—дууһыень саг дээрэнь хаража, мэдүүлжэ, оложо хүсэлдүүлжэ һанаагаа амардаг хүн. Оршон тойрон энэ үбгэнһөө бэрхээр һүри оройлдог хүн үгы юм. Хэрэгээр энэ тэрэ колхоздо ошоходонь, тэрээниие хүсөөр шахуу һүри дээрэ гаргаад, оройлуулжа абадаг юм гэлсэдэг. Үнэхөөрөөшье, энэ үбгэнэй оройлһон һүри ямаршье бороо, саһанда нородоггүй, үжэдэггүй, хэдышье жэл үнеэхи зандаа һуужа байдаг. Гадна, колхозойнгоо мал үһэ зүһөөрнь бараниинь танидаг. Гансал хамаг юумэндэ оролсоод, дарханайнгаа сэхэ ажалые багтай һаатуулан алдадаг—нэгэ дутуутай юм.

—Үглөөнэй баяр хүргэе!—гэжэ булттууландань зорюулан шангаар мэндэшэлбэ.

—Сайн, сайн, Данзан Очирович! Һайн амарба гут?—гэлдэн тэдэ эхэнэрнүүд ухаа алдаба.

—Таанадһаал дээрэ амарааб.

—Яахадаа тиигэжэ һананабта?—гэжэ нэгэ залуурга бэри энеэбхилэн асууба.

—Шамдал адли залуу һаа, бэри, элдэбын юумэндэ һанаагаа зобожо, зүһэн бүриин зүүдэ үзэжэ зобохо һэм бэзэб,—гэжэ наадан хэлээшэнь булттанай ташаганама энеэдэн соо тунана.

—Данзан Очирович, наашаал даа,—гэжэ газарай мастер Северьян Кириллович купейнгээ үүдээр ооглобо.

Данзан үбгэн гэнтэ һэр-мэр болон, Северьян Кирилловичын купе руу оробо. Энэ хоёр үбгэд үни заяанай танил талануд юм. Гэр гэртээ ходо ябалсадаг, урдань бэе бэедээ туһалалсадаг хоёр һэн. Үгытэй ядуу үмсэ байхадаа тохомой шэнээн газартаа уһа буляалдажа бага зэргэ хэрэлдээдшье үзэһэн юм. Теэд хоюулан үглөөдэрын тэрээнээ мартажархёод, бэе бэеһээ гурил, мяха урьһаар абалсажа байгша бэлэй. Эдэ хоёр өөһэдынгөө нютагуудта колхозно хүдэлөө үүсхэгшэд, нюдаргашуулаар тэмсэдэг, тон эдэбхитэй байжа, бүришье нигтаар нүхэсэжэ, бэе бэеынгээ үлүү дутууе гамгүй гаргалсан хөөрэлдэдэг болонхой юм.

—Сайн, Северьян-тала. Бэе тайбан амарба гү? — гэжэ гарыень адхана.

— Сайн, Данзан-нухур... Юун амарха гэжэ. Толгоймни эдэ бүхы асуудалнуудһаа манхайшоод хоноо. Шимни яагаа һанаа амар ябанабши?

—Юундээ һанаагаа зобобо гээшэбиб?

—Яба нухур боло даа,—гэжэ дала мүрөө хабшан, хоёр гараа дэлгэн ара гэдэргэнь татаад һууба.—Үсэгэлдэр буляалдаһанаа мартаба гүш? Хэмнай зүбтэй, хэмнай буруутайгаа хүсэд шиидхэнгүй тараа бэшэ аалди?...

—Баһа мүнөөхи электростанци тухайда гү даа?—гэжэ дуратай дурагүй Данзан Очирович гүбэд гэбэ.

—Тэрэшье байг. Бидэнэр шадал соогоо гал үгэнэбди. А таанар?

—Бидэнэр гү?...

—Таанар...—гээд Северьян Гурулев нүхэрэйнгөө аялгада таарүулан уташагаар татана.—Таанар кузницаяа бури электростанцһаамнай үлүүгээр бододог болошонхойт.

—Зай, зай, бү үлүүдхэ. Танай гал, манай — кузница. Бэшэ юушьегүй!—гээд Данзан энеэбхилэн татажа, хүршөө туршана.

Минии зве...Уй, бурхан зайлуул гэлтэй харин. Минии бригада ехэ болоод, машина олоор хэрэглэхэ болоһыемнай мэдыш. Электроэнерги өөһэдтэмнай хоолойсоомнай хэрэгтэйл.

—Үгы, ши, юрэдөө, юундэ мүнөө хүрэтэрөө звеногой хойноһоо шагтагалдаа хүмши?—гэжэ Данзан Очирович бури наадалан оробо.

—Хэн тэрээнһээшни шагтагалдаа юм? Һалаг лэ саашаа долоон оронoй хүнды руу. — Северьян Кириллович ухаа алдаба. Тиихэдэнь Данзан Очирович үшөө саашань малтана:—Зүгөөр лэ дан ехэ бригада эмхидхэжэрхёод, олон тарбаган нобшодоо хүрэхэгүй гэжэ, орден до хүртэхэ ургаса абахань бэрхэл байна гэжэ һанахаар бэшэ гү?

—Үгы, үгы. Энэшнил алдуутай һанал гээшэ. Бидэнэр орденой түлөө бэшэ, оронойнгоо түлөө ажаллана ха юм бибди. Оромнай улам олон, улам хүсэтэй машинануудаар бидэниие хангана. Тэдээниинь таһархай удархай звенонуудай участогууд дээрэ яба табяад үзыш, хэзээшье дүүрэн шадал соонь хэрэглэхэгүйш.

—Шимни яагаад Социалистическэ Ажалай Герой болоо бэлэйш, юрэдөө? Ямар тиимэ нюуса аргатай хүмши?

—Шинии хоёрдохи алдуутай һаналшни юун бэ гэхэдэ, ши алдар солын хойноһоо атаатай жүтөөтэйгөөр дугташанаш. Эндэ хүнэй үгы хадань би нүхэрэй ёһоор сэхыень хэлэнэм. Гомодоо һаа гомодоно бээзэш...—гээд Северьян Кириллович доошоо хараад хүлеэн һууба.

Данзан үбгэнэй хүрин шарай гансата барагар хара боложо, нюдэниинь түб түхэреэн болошоод, юушье хэлэхэеэ ойлгожо ядан һууба. Северьян Кириллович Данзанайнгаа бүглэрһэниие ойлгожо, бага зөөлэрүүлхэ гэһэн бодолготойгоор үргэлжэлүүлбэ:

—...Намда юун нюуса арга байха һэм. Мэдэһэн ойлгоһоноо хуу хэлэжэ, зүбшэлсэжэ, хубаалдалсажа ябагша бэшэ гүб.

«Өөрөө звеньевой байжа Герой болоһон аад, звено һалаа гэжэ баярлан ябахыень харыш»—гэжэ Данзан һанаанайнгаа нэгэ углуу соо бодобошье, Северьян Кириллович нигэжэ сэхэ буулгаха юм гэжэ хүлеэгээгүй дээрэһээ үгэ хэлэжэ үдибэгүй.

—Бишни звеногой түлөө ябажа, өөрөөшье звеньевой ябажа алдуу хээ гээшэб гэжэ бэсэ зэмэлэгшэб. Тиихэдэ ши намайе энээнэйм тулада шүүмжэлхын орондо, харин гуйбажа байхадашни гайханам. Зүгөөр ажалнай һара хоногоор бэшэ, час минутаар үргэжэжэ, далайса ехэтэй боложо байна. Бригада соомнайшье, колхоз соомнайшье уйтан боложо байна гэхээр, Данзан Очирович.

—Зүб, Северьян Кириллович! Уйтан болоһондол адли, үнэхөөрөөшье, — Данзан үбгэн досоогоо сүлөө ороһон шэнги аад, Северьян Кирилловичын халуун шүүмжэлэлдэ хайрүулжа зүг татаһан Данзан Очирович омогоо хүлэлдэн, саашаа юумэ хэлэжэ үгэбэгүй.

Данзан Очирович бури нёдондо электростанциин хажууда уулзаад: «электрическэ гэрэл гээшэмнай хамагые холбохо, гэрэлтүүлхэ хүсэтэй байна; манай «Социализм» «Арбижал» хоёрой суранзаар холбохо юм ха; хожомоо хоёр колхоз ниилэхэ табилантайл ха даа»—гэжэ Северьян Кирилловичта хөөрөө һэн. Үнэхөөр гү, али зугаахин хэлэһыень тиихэдэ Северьян Гурулев обёороогүй һэн. Харин «галдамнай обтожо байна» гэжэ үшөө муу һанажа байгаа һэн. Теэд, «ниилэхэ табилантай» гэһэн тэрэ үгэнь гэнтэ досоонь сүрд байса орожо, элихэн һанагдаад орхибо.

—Байкал, Байкал..!—гэлдэн басагад, эхэнэрнүүд шаг шууяа татаһаар тэрэ хоёрой дээрэнь сүмэрэн оробол.

Хоёр үбгэд хүлзэлдэшэһэн бухануд шэнги уруу харан һуутараа, гэнтэ сэхэлдин, хэрэг ажалай өөһэд хоорондын хөөрэлдөөе, бэе бэеэ хадхалсаадшье абаһанаа нюужа шадаба.

Бултааран сонходо дүтэлбэд. Үглөөнэй наранай игаама гэрэлдэ үлэ манан хайлан һалаад, нэгэниинь нүгөөдэһөө һайхан зурагууд хойно-хойноһоо һубарин үзэгдэбэ. Байкалые хам бариһан хада ууланууд томоотой, бодолготой байна. Үглөөнэй наранһаа улхэһэн обон-шобон орьёл хабсагайнуудайнь һүүдэрнүүд Байкалай долгинуудай мүнгэн сахаригта нюрганууд дээгүүр бүгтэрнэ...

«Номгон далайн флот» гэжэ аржагар алтан бэшэгтэй елэн хара малгайтай, бага нүрөөтэһэн аад, тон зүб дүрсэтэй залуухан матрос хүбүүн хамагһаа ехээр һонюушархана. Борис Цыдыб хоёрой купедэ һууһан тэрэ матрос Москваһаа нааша ходо Рыгзымае магтаад, Матхановай досоохи газаахиие урбуулха болоо. Халтад гэһээр Рыгзымагай хойноһоо гүйгөөд, Матхановай байха нойрыень бүри алдахуулжархёо.

Рыгзыма тиихэдэнь юушье ойлгоошогүй болоод ябадагшье һаа, хирэ-хирэ Матхановай уургайшаг нюдэнтэй уулзашходоо улагад гээшье һаа: «бүри сухалдахыень харыш, һайзагай юумэлши»—гэжэ досоогоо бодоно. Хажуудань ерэхээшье болишоходонь, Рыгзыма хороо бусалһандаа, матрос хүбүүнтэй үгэ андалдан зорёон хөөрэлдэдэг болобо.

Тэрэ хүбүүн хөөрүү зантай, хүхюун дорюун хүн байжа, өөрөө Москвада эхэ эсэгэдээ амаралтаар айлшалаад, Владивосток албандаа яаража ябанам гэжэ дээрэ-дээрэһээнь хөөрөөд, удаань забда залигүй асуудалнуудые Рыгзымагай урда табина...

Северьян Кириллович Данзан Очирович хоёр баһа хоюулан купе соо оробо. Энэ һамбаанда, Данзан Очирович өөрынгөө һанажа бодожо ябаһан юумые Северьян-талада хэлэхэ гэжэ шиидэбэ.

—Северьян Кириллович, бишни Москвада нэгэ ёһоор лэ һайн таниха хүнэйдөө айлшалжа, нэгэ һайхан бодол абаһан байнаб. Дуулалши, хөөрэжэ үгэһүүб,—гээд ута мүнгэн гааһаяа нэрэбэ.

—Зай, зай,—гэжэ Северьян Кириллович баярлажа, Данзан ехээр гомодоогүй юм байна гэжэ ойлгобо.

Тиигэжэ Данзан Очирович Москвада Сергей Митрофановичтай хайшан гэжэ уулзаһан тухайдаа хөөрэжэ үгэһэниинь энэ.

(*Үргэлжэлэлынь хожом гараха*).

Залуушуул, эб найрамдал хамгаалагты!

Сентябриин 9-нэй үдэрэй 4 час. Улан-Удын вокзалай перрон дээрэ эдир хүбүүд, басагад угаа олон. Доржи Банзаровай нэрэмжэтэ педагогическа институдай студентнүүд, театрально-музыкальна училищиин, Железнодорожно техникумэй hурагшад эндэ бии. № 66, 65, 68 hургуулинуудай hурагшад форменно хубсаhаараа ерээд байнад. Эндэ сугларагшад тус тустаа элдэб гоё hайхан баглаа сэсэгүүдые баринхай. Комсомольско, пионерскэ дуунууд зэдэлнэ.

Станционно репродуктор Москва—Отпор маршрутдай поездын дүтэлжэ ябаhан тухай соносхоно. Перрон дээрэхи дуун, хүхюу зугаа замхажа, хүн бүхэнэй нюдэн поездын ерэхэ зүг тээшэ хандана. Демократическа залуушуулай гимные оркестр наадана...

Гурбан зөөлэн вагонуудай үүдэнүүд нэгэн доро нээгдэнэ. Тиихэтэйнь хамта альгаташалган болошоно. Вагонууд сооhоо манай советскэ залуушуулай хүндэтэ айлшад—демократическа залуушуулай Бүхэдэлхэйн федерациин делегадууд удаа дараа гаража ерэнэ. Тэдэнэр өөhэдынгөө национальна гуримаар сугларагшадые тон халуунаар амаршалнад.

Уулзалгые ВЛКСМ-эй Бурят-Монголой Обкомой секретарь А. К. Гергесов нээжэ, амаршалгын үгэ хэлэбэ. Демократическа залуушуулай Бүхэдэлхэйн федерациин түлөөлэгшэдтэ Бурят-Монголой комсомолецууд ба залуушуулhаа баярта амаршалга хүргэхэ зуураа нүхэр Гергесов болбол эб найрамдалай хэрэгтэ манай залуушуулай өөhэдынгөө хубитые оруулжа байhан тухай, дайн сэрэгые эб найрамдалай илаха байhанда тэдэнэрэй хизааргүйгөөр этигэдэг байhан тухай тобшохоноор мэдээсэбэ.

Удаань, амаршалгын үгые австралийска залуушуулай түлөөлэгшэ Эвелс хэлээ. Һүүлээрынь Венгерскэ арадай республикын залуушуулай түлөөлэгшэ Вирманород хэлэн дээрэ сугларагшадые амаршалба. Тэрэ иигэжэ мэдүүлбэ:

—Ленинско-Сталинска комсомол түрүүтэй бүхы дэлхэйн демократическа залуушуул арюун, нангин ба үнэн хэрэгэй түлөө —эб найрамдалай түлөө тэмсэлдэ хэзээдэ илалта туйлаха!

№ 65 hургуулиин hурагша, комсомолка Зоя Квашникова харюугай баясхаланта үгэ хэлэнэ. Инаг hайхан Эхэ оронойнгоо коммунизм байгуулгада туhалхын түлөө эрдэм бэлиг шудалжа байhан тухайгаа тэрэ тобшохоноор аад, тодо hоноор айлшадта хэлэжэ үгөө.

Демократическа залуушуулай гимн дахяад зэдэлбэ. Айлшад ба сугларагшад өөhэд өөhэдынгөө хэлэн дээрэшье hаа, нэгэн адли аялгаар тус гимные дуулана. Ондо ондоо национальностьнуудай, ондо ондоо оронуудай залуушуул эб найрамдалай түлөө тэмсэлдэ нэгэдээд байhан тухайгаа мэдүүлнэ.

—Бидэнэр 31 гүрэнэй залуушуулай түлөөлэгшэд хамта 42 зомди. Советскэ залуушуултай уулзаhандаа бидэнэр ехэ баяртайбди, —гэжэ демократическа залуушуулай Бүхэдэлхэйн федерациин генеральна секретарь Энрико Боккара манай корреспондентдэ хэлэhэн байна.

Эб найрамдалые хамгаалгада залуушуулые элсүүлхын түлөө Федераци үргэн ажал-ябуулга эрхилнэ. Тус Федераци демократическа залуушуулай зэргэнүүдые нигтаруулхын ба тэдэнэй холбоо барисаае бэхижүүлхын түлөө тэмсэнэ.

Сугларагшад демократическа гимнын аялга доро айлшадаа замдань үдэшэбэ. Тэдэнэр айлшадай бүри холо ошотор гараа үргэн, баяртай замыень хүсэнэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: угталгын үенүүд харуулагдана.

Д. Гунзынов.

Е. Кондратьевай фото.

Нэгэдэмэл Нацануудай Организациин Генеральна Ассамблейн 5-дахи сессидэ ошохо СССР-эй делегаци

Сентябриин 19-дэ Нью-Йоркдо нээгдэхэ Нэгэдэмэл Нацануудай Организациин Генеральна Ассамблейн 5-дахи сессидэ ошохо СССР-эй делегациие ССР Союзай Министрнүүдэй Совет иимэ составтайгаар томилоо гэбэл: делегациие толгойлогшо—А. Я. Вышинский, СССР-эй Гадаадын Хэрэгүүдэй Министр, делегациин гэшүүд Я. А. Малик, СССР-эй Гадаадын Хэрэгүүдэй Министрын Орлогшо, СССР-hээ Аюулгүйн Соведтэ байгаа Түлөөлэгшэ, А. С. Панюшкин, СССР-hээ США-да байгаа Посол, Г. Н. Зарубин, СССР-hээ Великобританида байгаа Посол, А. А. Арутюнян, СССР-эй МИД-эй Коллегиин гэшүүн, делегациин гэшүүдэй орлогшонор—нүхэд Тажибаев, Казахска ССР-эй Гадаадын Хэрэгүүдэй Министр, А. Х. Бабаходжаев, Узбекскэ ССР-эй Гадаадын Хэрэгүүдэй Министр, Делегациин советнигүүдээр —Б. Ф. Подцероб, С. К. Царапкин, В. М. Хвостов, П. Д. Морозов, А. А. Рощин ба В. М. Зонов гэгшэд томилогдоо.

Сентябриин 11-дэ СССР-эй делегациин толгойлогшо А. Я. Вышинский Москваhаа Нью-Йорк мордобо.

Нэгэдэмэл Нацануудай Организациин Генеральна Ассамблейн 5-дахи сессидэ ошохо Украинска ССР-эй делегаци

КИЕВ, сентябриин 11. (ТАСС). Украинска ССР-эй правительство хадаа Нэгэдэмэл Нацануудай Организациин Генеральна Ассамблейн 5-дахи сессидэ ошохо делегациин составые баталаа.

Тус делегациие УССР-эй Министнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын Орлогшо А. М. Барановский толгойлно. А. Д. Война, Г. Д. Стадник, С. П. Демченко, П. П. Удовиченко гэгшэд делегациин гэшүүд болгогдоо.

Украинска ССР-эй делегаци Нью-Йорк мордобо.

Нэгэдэмэл Нацануудай Организациин Генеральна Ассамблейн 5-дахи сессидэ ошохо Белорусска ССР-эй делегаци

МИНСК, сентябриин 11. (ТАСС). Нэгэдэмэл Нацануудай Организациин Генеральна Ассамблейн 5-дахи сессидэ ошохо делегациин составые Белорусска ССР-эй правительство баталаа.

Тус делегациие БССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын Орлогшо ба Белорусска ССР-эй Гадаадын Хэрэгүүдэй Министр нүхэр К. В. Киселев толгойлно. Делегациин составта нүхэд В. В. Скоробогатый, П. Е. Астапенко, Н. М. Хомусько гэгшэд оробо.

Белорусска ССР-эй делегаци Нью-Йорк мордобо.

Кореядэхи событинууд

Корейскэ арадай-демократическа республикын Арадай армиин Главна командованиин мэдээсэлнүүд

ПХЕНЬЯН, сентябриин 11. (ТАСС). Бүхы фронтнууд дээрэ Арадай армиин частьнууд дайсанай үсэд эсэргүүсэлтые дабажа, добтолгоёо үргэлжэлүүлээ гэжэ Корейскэ арадай-демократическа республикын Арадай армиин Главна командовани мүнөө үглөөгүүр мэдээсэбэ.

Нактонган (Ракуто-ко) мүрэнэй зүүн эрье дээрэ, Тэгу (Тайкю) гэдэгhээ хойшоо ба баруун-хойшоо байhан газарта ябуулгануудые хэжэ байгаа Арадай армиин частьнууд ба Иончхонь (Эйсен), Ангании (Анкори) болон стратегическэ бусад шухала пунктнуудые сүлөөлhэн Арадай армиин частьнууд дайсанай хамгаалтын шэнэ позицинууд дээрэ, тэрээнтэй добтолгото байлдаануудые ябуулжа үргэлжэлhөөр.

Сентябриин 9-дэ, Ангаиниин (Анкори) урда тээ болоhон байлдаануудта Арадай армиин частьнууд хадаа танкова частьнуудаар дэмжэгдэн Арадай армиин дабшалтые зогсоохо зорилгоор контратакада орохо гэhэн дайсанай hэдэлгые эбдэбэ. Энэ райондо Арадай армиин частьнууд дайсанай 200 гаран солдадууд ба офицернүүдые хюдаhан, 50 гаран хүниие плендэ абаhан байна. Дунда зэргын 4 танк, 5 ракетнэ ехэ буу, 6 самоходно ехэ буу, тэрэшэлэн бусад олон тоото буу зэбсэгүүд ба hомо хэрэгсэлнүүд абтаа.

ПХЕНЬЯН, сентябриин 11. (ТАСС). Гуньи (Гун И), Корен (Корей), Тапудон (Тафудо) городуудые сүлөөлhэн ба Тэгу (Тайкю) гэдэгhээ хойшоо байгаа дайсанай оборонын бусад шухала узелнуудые эзэлhэн Арадай армиин частьнууд добтолгото байлдаануудые ябуулжа үргэлжэлhөөр гэжэ Корейскэ арадай-демократическа республикын Арадай армиин Главна командовани мүнөө үдэшэ мэдээсэбэ.

Тапудонhоо (Тафудо) урагшаа байhан фронтын участок дээрэ, американска сэрэгүүд, тэрэ тоодо мотомеханизированнэ дивизи Арадай армиин частьнуудай добтолгые зогсоохо hэдэлгэ гаргажа, хатуу шанга эсэргүүсэлтэ хэбэ. Энэ шэглэлдэ добтолжо байгаа Арадай армиин частьнууд дайсанай эсэргүүсэлтые гаталжа, тэрэнэй амиды хүсэндэ болон техникэдэ ехэ гээлтэ хоролтонуудые ушаруулжа, урда зүг руу дабшажа үргэлжэлhөөр. Эдэ байлдаануудта Арадай армиин сэрэгүүд дайсанай олон тоото солдадууд болон офицернүүдые хюдаhан ба пленд абаhан, 3 танк, 8 ехэ буу, тэрэ тоодо 4 ракетнэ ехэ буу, бусад олон тоото буу зэбсэгүүд ба hомо хэрэгсэлнүүд абтаhан байна.

Урда эрье дээрэ Арадай армиин частьнууд хамгаалалтын бата бэхи позицинууд дээрэ байралhан дайсанда хүсэтэй сохилто хэжэ, хаа хаанагүй урагшаа дабшажа байна.

Сентябриин 7-до, зүүн эрьеын районд Арадай армиин зенитнэ частьнууд американска нэгэ истребителиие буудажа унагаагаа.

Уласхоорондын шэнжэлэ[...]

АМЕРИКАНСКА АГРЕССОРНУУДТЭ АЗИИН АРАДУУД ЗЭБҮҮРХЭНЭ

Кореядэхи США-гэй зэбсэгтэ интервенци хадаа Азиин ондоо хэдэ хэдэн оронуудта американска агрессиин аашануудтай холбоотойгоор ябуулагдана.

Холбоото Штадууд Хитадай Тайван (Формоза) аралые эзэмдэжэ, Хитадай арадай республикада эсэргүү сэхэ агресси хэhэниинь элитэ. США хадаа Филиппиныдэхи американска зэбсэгтэ хүсэнүүдые улам ехэдхэнэ. Индо-Хитадта эзэрхэлгэдэнь Францида «сэрэгэй туhаламжа үзүүлхэ ябадал» гэдэгээ шангадхана.

«Американска империализм хадаа Азиин бүхы арадуудай ниитын дайсан мүн. Тэрэнэй агрессивнэ ябуулганууд ба дай үргэдхэхэ гэhэн эрмэлзэлгэнь Азиин арадуудай оршон байлгада, хүгжэлгэдэ, тэрэшэлэн Азида ба бүхы дэлхэй дээрэ эб найрамдал сахиха ябадалда аюул тохёолдуулна гэжэ Хитадай «Гуанминжибао» газетэ бэшэнэ.

Тиимэл ушарhаа, Кореядэхи американска агрессиие зогсоохо, гадаадын сэрэгүүдые Кореяhаа гаргаха эрилтэнүүд Азиин оронууд дотор онсо хүсэтэйгөөр дуулдана. Тэрэшэлэн корейскэ конфликтые эб найрамдалай ёhоор шиидхэхэ тухай советскэ дурадхалнууд Азиин арадуудай халуун hайшаалаар угтагдана.

Кореяын героическа арадтай hаналаа нэгэдэн, хитад арад болбол Тайванда американска империалистнуудай хэжэ байгаа агрессидэ эсэргүү эрид протест мэдүүлнэ.

Кореядэхи американска агрессидэ эсэргүү буруушаалай хүдэлөөн Монгол арадай республика дотор, мүн Вьетнамай демократическа республика соо хүсэн түгэлдэрөөр дэлгэрээ.

Уласхоорондын асуудалнуудаар бэшэдэг индийскэ элитэ шэнжэлэгшэ Санджайя гэгшын статья hонирхолтой байна. Аюулгүйн Соведтэ Индиин баримталhан позициие Санджайя эрид шүүмжэлбэ. «Американецуудай интервенци хэхэ эрхые Инди ба Азиин бусад арадууд дэмжэбэл, өөhэдыгөө үглөөдэр аюулда оруулха байна» гэжэ Санджайя бэшэнэ.

«Сеул ба урда-корейскэ ондоо городууд дээрэ американецуудай хаядаг бомбонууд хэзээ нэгэтэ Дели, Бомбей ба Калькутта дээрэшье буужа магадгүй» гэжэ Санджайя уридшалан hануулна.

Империалистическэ агрессорнүүд тушаа Индиин ба Пакистанай арадуудай зэбүүрхэлынь тус оронуудай правительствонуудай политикада харагдангүй байха арганьгүй. Индиин премьер-министр Неру гэгшэ корейскэ асуудалые эб найрамдалай ёhоор шиидхэхэ зорилгоор хэдэ хэдэн хүсэлэлгэ гаргаhаниинь элитэ. Кореядэхи американска агрессорнүүдтэ туhалхын тула сэрэгүүдые эльгээхэеэ hаяшаг Пакистанай правительствын арсаhан ябадал хадаа тус асуудалда ондоогоор хандадаг байhыень харуулба. «Пакистанска правительствын шиидхэбэри... Пакистанда hайнаар угтагдаа» гэжэ «Пакистан таймс» газетэ бэшэнэ.

США-гэй агрессивнэ политика Азиин оронуудта бүгэдэниитын буруушаалгаар угтагдана гэжэ англо-американска адаглагшадшье мэдэрхэ баатай болобо. Американска агрессорнүүд тушаа азиатска арадуудай зэбүүрхэдэг тухай мэдээсэлнүүд американска хэблэлдэ үе үе гарадаг болонхой.

Американска агрессидэ эсэргүүгээр Азиин оронуудта дэлгэрhэн хүдэлөөн хадаа тэдэ оронуудай арадуудай өөhэдынгөө сүлөөрэлгын түлөө, амгалан байдалай түлөө бэелүүлжэ байгаа тэмсэлэй хуби мүн.

США-гэй БА БАРУУН ЕВРОПЫН АРАДУУД МИЛИТАРИЗМЫН ДАРЛАЛТА ДОРО

Английска хэблэлэй мэдээсэhэнэй ёhoор, Англи дотор (тэндэ карточна системэ үшөө бии байhаар) сентябриин 10-hаа тоhо худалдаха нормо хороогдоод, hүнэй сэн хүндэрөө. Тиин, «тоhоной орондо пушка» гэhэн гитлеровскэ лозунг Англи дотор, США-гэй баата нүлөөн доро, сэхэ хэрэглэгдэжэ байна.

США-гэй ба маршаллизованно Европын бүхы оронуудай ажалша хүн зоной амидаралай хэмжээн мүнөө эрид ехээр муудажа үргэлжэлhөөр. Энэ хадаа яаралтайгаар зэбсэглэлгын хойшолон мүн.

США-гэй 1950—51 онуудай бюджедээр сэрэгэй зорилгонуудта табигдаhан 32 миллиард долларhоо гадна, сэрэгэй хэрэглэлдэ 14,5 миллиард доллар нэмэжэ hомолхые США-гэй президент Трумэн hаядаа эриhэн байна. США-гэй баалалтаар, дай бэлэдхэхэ хэрэгтэ зорюулан Англи ба Франци ойрын 3 жэлдэ угаа ехэ суммануудые — Англи 3,4 миллиард фунт стерлинг, Франци 2000 миллиард франк hомолоо.

Маршаллизованно ондоошье оронууд өөhэдынгөө бюджедүүдэй эхэнхи хубиие мүнөө сэрэгэй хэрэглэлнүүдтэ гаргашалжа байна. Мүнгэн гаргашануудhаа гадна, бүхы экономикоёо сэрэгэй замда оруулжа байhан тухайнь хэлэгдэнэ. «Зэбсэглэлгэ хадаа баруун-европейскэ оронуудай экономикын нормальна байлгатай хамта ябуулагдажа шадагдахагүй» гэжэ США-гэй капиталистическэ магнадуудай орган «Уолл-стрит джорнэл» мэдэрэн бэшэhэн байха юм.

Атлантическа блогой оронуудай гадаадын хэрэгүүдэй министрнүүдэй орлогшонорой комитедэй зүблөөн юу харуулааб гэбэл, США хадаа тус оронуудай энгэй промышленностиие улам хороохо, сэрэгэй байдалда бүримүhэн оруулха ба Баруун Европын бүхы экономикые Холбоото Штадуудай мэдэлдэ үгэхэ эрилтэ табижа, баруун-европейскэ оронуудай правительствонуудта эрид ба бүдүүлиг баалалта хэжэ үргэлжэлhөөр. Тиихэтээ хамта, ажалшадай ажамидаралай хэмжээе шэнээр доошолуулхые эринэ.

Магнадуудай ехээр баяжалга ба США-гэй болон Баруун Европын ажалшадай улам саашадаа үгырэн хооhоролго хадаа дай үүдхэгшэ американска хархисуудай политикын хойшолон гээшэ.

Американска Федерейтед пресс агентствын мэдээсэhэнэй ёhoор, Кореядэхи американска интервенциин эхилhэнhээ хойшо эдеэ хоолой үнэ сэнгүүд США-дэ 10—20 процентээр хүндэрөөд, мүнөө таhалгаряагүй нэмэжэ үргэлжэлhөөр. Салин хүлhэн улам доошоо ороно. Гэхэтэй хамта, Трумэнай мэдүүлгэhээ мэдэхэдэ, США-гэй хүн зондо тохогдодог налогууд, яаралтайгаар зэбсэглэлгэтэй дашарамдан, 5 миллиард долларoор ехэдхэгдэхэ байна. Ажалшадые экономическа талаарнь нигэжэ зобоохоhоо гадна, американска империалистнууд болбол «национальна оборонын ба аюулгүй байдалай» интересүүдые шалтаг барьяад, хүдэлмэришэн ангида эсэргүү политическэ добтолго хэжэ, демократическа сүлөөнүүдэй үлэгдэлнүүдые терророор усадхажа байна.

Ажалша зониие тонохо, үгырүүлэн хооhолхо замаар ороноо милитаризацилга Англида улам түргэдхэгдэhэн темпээр ябуулагдана. Дайнай урда үеынхитэй жэшээлхэдэ, эдеэ хоолой үнэ сэн бүри 1949 оной декабрьда 65 процентээр хүндэрhэн аад, салин хүлhэн хуушан хэмhээ хубилаагүй байhаар.

Дайнда бэлэдхэхэ тухай лейбористска правительствын соносхоhон шэнэ программань ажалшадай ажамидаралай хэмжээе улам муудхаха, үнэ сэнгүүдые хүндэрүүлхэ, хүшэр хүндэ шэнэ налогуудые тохохо, социальна хэрэгсэлнүүдтэ, тусхайлан хэлэбэл— гэр байрын барилгада, медицинскэ хангалгада, гэгээрэлдэ зорюулагдаха hомололгонуудые хороохо гэhэн удхатай. Промышленностиин сэрэгэйбэшэ hалбаринууд улам хорогдоно. Энээниие буржуазна хэблэлшье нюужа шадахагүй байна.

Милитаризаци хэхэ американска программые абаhан французска правительство гэр байрын барилгануудай түсэбүүдhээ арсаад, социальна хэрэглэлнүүдтэ зорюулагдаха hомололгонуудые ехээр хаhаба. Парижда элдэб продуктнуудай ба эд бараануудай розничнэ сэнгүүд энэ оной гансахан августын турша соо 5,5 процентээр хүндэрhэн байха юм.

Байгша оной сентябриин 5-да французска правительствын гаргаhан шиидхэбэриин ёhoор, социальна хэрэглэлнүүдтэ харааглагдаhан гаргашанууд 59 миллиард франкаар хороогдоо. Элүүрые сахилгын, гэгээрэлэй, хүдөө ажахын ба бусад ведомствонүүдтэхи 23 мянган тушаалнууд болюулагдаа. Промышленностиин сэрэгэйбэшэ hалбаринуудай предприятинуудта үсөөлэлгэ хэгдэжэ байна.

Эдэ бүгэдэ хадаа хүдэлмэригүйдэлгын үшөө ехээр дэлгэрхэ, үйлэдбэриин хаhагдаха ба юумэнүүдэй үнэ сэнгүүдэй шэнээр хүндэрэлгэдэ зайлашагүй хүргэнэ.

Американска сэрэгэй машинын юрын шүрэбүүд болоhон Голландиин, Италиин ба Европодохи маршаллизованно ондоошье оронуудай ажалшадай байдал үдэрhөө үдэртэ муудажа байна.

Капиталистическэ общ[...]
үмхирэн доройтожо ба [...]
байхадань, харин агууехэ [...]
листическэ державын гай[...]
амжалтанууд улам арби[...]
бадарна. Американска и[...]
листнууд баруун тээ, Рейн[...]
hорhон зоно бии болгохоор [...]
хэжэ байхадань, харин м[...]
сталинска үеын агууехэ хо[...]
нэ барилганууд эхилээд, [...]
миллион гектар хээрын та[...]
дые сэсэглэн hалбарhан по[...]
ба садууд болгохо асари ех[...]
электростанци Волга мүрэн[...]
баригдажа байна.
Капиталистическэ оро[...]
ажалша зон хадаа улам б[...]
жэ байгаа социализмын [...]
тээшэ найдамтайгаар хара[...]
питалистическэ богоолш[...]
эсэргүү, эб найрамдалай [...]
тэмсэлээ улам үргэнөөр [...]
рүүлжэ байнад.

БРИТАНСКА ТРЕД-ЮНИОНУУДАЙ КОНГРЕСС

Английска профсоюз[...]
(тред-юнионуудай) жэл [...]
ээлжээтэ конгресс Брай[...]
(Англи) болоо.
Тус съездын урда лейбо[...]
ска удамаршадай ба ок[...]
саанахи шунахайнарай та[...]
зорилгонь мэдээжэ. Эмхид[...]
дэйнь hанаашалгын ёhoор, [...]
ресс хадаа дай бэлэдхэхэ [...]
тикые—арадта харша п[...]
кые, ажалшадай интерес[...]
английска правительствын [...]
hан ябадалые «доодо талын [...]
дэлмэришэд» дэмжэдэг хэб[...]
гээр харуулха ёhотой байгаа[...]
Иимэ политикын шэ[...]
съезд дээрэ БКТ-гэй түрүү[...]
Буллок гэгшын ба Англиин п[...]
ер-министр Эттлиин хэ[...]
«программна» үгэнүүд соо [...]
харагдаа. Хүдэлмэришэдэй [...]
hөө «шэнэ хохидолнуудта» [...]
хо, Кореядэхи американска [...]
сэгтэ агрессиие hайшааха [...]
мэтэ уряанууд тэдэ үгэнүүд [...]
хэлэгдэhэн байна. Антисов[...]
ба антикоммунистическэ ха[...]
ганиуудгүйгөөр үнгэрөөгүйнь [...]
Съездэ английска профсо[...]
бюрократуудай дээдэ талань [...]
түлэб хабаадаа, тиимэhээ [...]
гаар оппозици байхагүй, бэл[...]
hэн резолюцинуудые түбэгү[...]
абхуулжа шадахабди гэжэ [...]
гэй удамаршад багсааhан ба[...]
США-hаа ерэhэн «солото [...]
шан», американска ажалай [...]
рациин түлөөлэгшэ Роузше [...]
дэтэйгөөр угтагдаха, хэл[...]
дүүргүүлхэб гэжэ бодоhон ба[...]
Гэхэ зуура, американо-ан[...]
ска империализмын поли[...]
бодото удхые, английска ар[...]
тус политикын хохидолтой [...]
хоротойе улам тодоор ойл[...]
байгаа английска пролетари[...]
доодо талынхидай эрилтэнү[...]
профсоюзна бюрократу[...]
обёоронгүй байха аргагүй б[...]
Советскэ Союзые хардаха [...]
Роузай hэдэхэдэнь, конгр[...]
делегадууд дураа гутан эшх[...]
дэhэн байха юм. Электропро[...]
ленностиин хүдэлмэришэдэй п[...]
союзай генеральна секре[...]
Уолтер Стивенс БКТ-гэй генс[...]
дэй элидхэл буруушаахые ду[...]
хаhан резолюци оруулаа. Эб [...]
рамдалай тала баригшадай Б[...]
дэлхэйн конгрессэй Саг үргэл[...]
комитедтэ эсэргүүгээр Уолл-ст[...]
дэй ба Англидахи тэрэнэй [...]
хуулнуудай үүдхэhэн кампан[...]
Уолтер Стивенс эрид буруушаа[...]
Генсоведэй элидхэлые буруу[...]
ха тухай дурадхал абтаагүй б[...]
бошье, профсоюзуудай 595 [...]
ган гэшүүдээр түлөөлэгдэhэн д[...]
гадуур тус дурадхалые зүбш[...]
голосовалаа.
Британска профсоюзуудай х[...]
хис хүтэлбэрилэгшэд конг[...]
дээрэ салин хүлhэн тухай асу[...]
лаар ехэтэ булигдаа. Конг[...]
болбол электропромышленност[...]
хүдэлмэришэдэй профсоюзай [...]
радхаhан резолюциие бата[...]
абаhан байна, энэнь салин х[...]
дээшэлүүлхэ тухай эрилтэнү[...]
хизаарлаха политикаhаа арса[...]
да уряална, баяшуулай олзон[...]
та хиналта бэелүүлхыень пр[...]
тельствоhаа эринэ.
Съезд болбол СССР-тэй х[...]
барисаанай харилсаануудаа [...]
хижүүлхые уряалhан, шудха[...]
шадай профсоюзай генера[...]
секретарь Горднеров гэгшын [...]
золюциие мүн лэ батаалан аб[...]
Тамхинай промышленностиин [...]
дэлмэришэдэй профсоюз хадаа [...]
найрамдал хамгаалха национ[...]
на конференци зарлахыень [...]
соведhээ эрибэ. Олонтоото пр[...]
союзна делегацинууд Корея[...]
американска агрессиие, энэ а[...]
дал тушаа лейбористска пр[...]
тельствын политикые эрид [...]
руушааба.

А. Шатилов.

Харюусалгатай редактор[...]
орлогшо **Ц. Б. БУДАЕ[...]**

Адрес редакции г. Улан-Удэ, ул. Ленина, 26. Телефоны редакции: редактора—23, заместителя редактора—7-85, отв. секретаря—3-23. Отделов: партийной жизни, культуры и быта—4.52, сельскохозяйственного и промышленности—6-84, местн. информации и писем—6.84. Для междугородных переговоров—16.

Н—02385. Типография Управления полиграфической промышленности, издательств и книжной торговли при Совете Министров БМАССР, Тираж 10[...]